

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
1-hasdos pelet sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyitár pelet sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, december 16.

Mal számunk főbb közleményei:

- Vita az adósokról.
- A Weltzer-gyár tőkeemelése.
- Khuen és Lukács a királynál.
- A Friedjung-pör izgalmal.
- Botrányok az osztrák parlamentben.
- Válás után.
- Anarchia a közös hadseregben?
- A kulisszák mögött.
- A fogoly ex-szultán.
- Lipót király végörái.
- Tarkaságok.

Történet egy magyar községből.

Arad, december 15.

Nem mellőzhetjük el azt a mondatot, hogy egy csöpp vízben benne van az egész tenger, minden alkotórészével. Lejebb is egy ilyen csöpp kis ügyet írunk meg, de benne van a magyar fölfogásnak, a magyar községek életének egész tengere.

*

A vágyak betelnek és az ábrándokból valóság érik. A község is, hosszú tervezetések, noszogatások, fontoló-vevések, higgadt ceruza-munka után végre elhatározta, hogy a folyón vashidat épít. Még a képviselőknek gubás tagjai, a kettős magyar nevű gazdák is kipirultak, a mikor a tanácsstermet elhagyták:

— Meglészen a vashid.

S bizonyára nem ok nélkül gondolták, hogy azon a hidon a községnek aranyos jövője fog bevonulni.

A szomszéd községek emberei mindjárt nagyobb hajlandósággal fognak bejárni, ki buzával, ki egyébbel; idejönnek vásárolni, fogyasztani, költeni. Mert megtehetik ezt ép a komp-átjárón is, csak hogy ez viszontagsággal megy, különösen a szekeres embernek. Hát aztán télen, amikor zajló táblákat csattogtat a víz, s ijeszti el azokat, akik át szeretnének jönni. A vashid azonban télen is vashid s az föl se veszi, ha a pilléreit a jégdarabok csiklandják.

Mivel a község nem azok közül való, amelyeknél esztendőig tart, hogy egy ügy előbbre jusson egy lépést, mindjárt hozzáfogtak a cselekvéshez. Ami kellett, megszerezték ehhez. Kölcsönt, amiből a hidat megépítik. Hidbérlet, akinek árendája a kölcsön törlesztését kifizeti. Vállalkozót, aki a hidat fölépíti. (No, ez talán a legkönnyebb volt.) Tervet, költségvetést, amelyeket komoly sietséggel fölpóztattak a vármegyéhez, vármegye a miniszterhez, hogy az mihamarabb üsse a pecsétet rája. Erélyes menetben történt ez. A krónikás, ha a község történetét egyszer könyvbe foglalja, ezt az időt ilyen cím alá kell, hogy vegye: *Az alkotás korszaka.*

Mikor már talán egy kis idő hija volt, hogy az ügy befejeztessék, amikor a folyam medre talán érezte a helyet, ahol a hidmérnökök szerszámukat belé fogják furni, valami különös megfontolás szállt a község lel-

kére. Megijedtek a vashidtól, akár a cigány, aki a főnyereményről ábrándozik, s kétségbeesik attól a gondlattól, hogy mennyi baja lesz a vagyona kezelésével.

Hogy igazán olyan jó lesz-e azzal a vashiddal? Már az nem lehet nagyon jó, hogy a község kölcsönbe görnyed, holott eddig alig volt adóssága. A tartozással pedig, hiába, csak gond jár. A hidbérlet fizeti; de mi lesz, ha nem fizeti? A hid jövedelmezni fog talán, hiszen, aki átmegy rajta, fizet. De hátha mégse jövedelmez? Vannak a parasztok között olyan gugyori emberek, akik inkább ladikon mennek át a vizen, mintsem hogy hidpénzt fizessenek. Vagy éppen át is uszák a vizet, a fejükre kötvén öltözködő ruhájukat, meg az egyéb motyót. Meg aztán gond is jár annak a kezelésével. A városban szerét ejtik annak, hisz annyi ott a hivatalnok, akár a csikó Mezőhegyesen; de egy egyszerű községnél csak bajos az.

De hát mit csináljanak? Most már benn vannak a lekvár-utcában. A vállalkozó tervét, költségvetését elfogadták. Ha azt a miniszter elfogadja, menthetetlenül építeni kell a hidat. Hm, hm...

A leleményesség azonban nem pusztult ki a községből. Megtalálták a szabadulás módját. Megegyeznek a vállalkozóval; kifizetik, a mit az eddigi irkáért, rajzért, számolásért számít, azután ő visszalép. Így is lett.

A battiszt-ingek.

Írta: Szomaházy István.

Mikor a fiatal Kuttner, hatéves távollét után egy téli reggel megérkezett Budapestre s a kosi ablakán át egy kíváncsi pillantást vetett a Kerepesi-ut hullámozó utcai életére, egy percig az az álomszerű képzelődés fogta el, hogy ő még mindig tizenhét éves esztendő zeneiskolai növendék, a ki egy szegény nagynénijénél kosztol s borzas, engedetlen kölykeket tanít havi öt forintért a Czerny-etűdökre. Mert tizenkét évvel ezelőtt még körülbelül ez volt a sorsa; napközben szorgalmasan tanult, délben többet koplalt, mint a mennyiszter jóllakott, délután pedig alázatosan hajlongott ama kövér mamák előtt, akiknek csemetéit kivétel nélkül osupa Liszt Ferencé és Rubinsteiné akarta nevelni... Mily szédületes karriert csinált azóta! Mikor Kuttner, Münchenből jövet, a ködös tél reggeli világosságában most egy-egy régi cégtáblát megpillantott, a szive bo-dogan dobogni kezdett: érezte, hogy benne is van valami az istenek erejéből, a kik új világot alapítanak.

A fiatal ember, mikor a zeneakadémiát jó sikerrel elvégezte s az ősz Mester (a ki már huszonöt éve játszott a muzsa szerepét) nyilvánosan homlokra csókolta: kevés pénzzel, de annál több reménnyel indult el külföldi körutjára. Eleintén csak gyöngén csöppent a babérból és az aranyból, de Londonban váratlan dolog történt vele: a Daily News hasábos cik-

ket írt róla, azt a nézetét fejte ki, hogy a fiatal és ismeretlen magyar a legelső zongorások egyike. A cikk, a mit a gyomorbeteg és cinikus ujságíró (a ki azonban a legnagyobb tekintélyek egyike volt) talán unott ábrázattal vetett papírra, megállapította a Kuttner Pál szerencsését: koncertjeire csakugy tódult az előkelő közönség s a London News hízelgő sorok kíséretében adta ki az új csillag arcképét. Az új csillag, a ki ekkor már teljes öntudattal ábrándozott a maga művészi nagyságának, prémes kabátban álmodozó pillantással ült a fotografus gépe elé; s egészséges idegei, jó gyomra dacára aféle bánatos és szenvedő Chopin-arcra nézett le az alatta nyüzsgő világra.

Bőven megrakodva kinoscsel és dícsőséggel, három hét múlva bucsut mondott az angol fővárosnak, hogy egy szentpétervári meghívásnak eleget tegyen; s ott az a különös szerencse érte, hogy a cári pár és a nagyhercegek előtt zongorázhatott. Mikor később Pátervárról Berlin felé indult, frakkját előkelő rendjel ékesítette, zsebe pedig tele volt rubellekkel; s uti táskájában egy világhírű művésznagyság minden kvalifikációját magával vitte.

A Kuttner pályája szédítő utat tett e kis szerencsés kirándulás óta, neve szinte összeforrott a sikerrel s impresszáriója a kedve szerint válogathatott a meghívékban, melyekkel a nagy művészt Európa fővárosai megtisztelték. — Mikor hosszú

szöke, selymes haja a hangversenytermek pódiumán láthatóvá lett, az asszonyok égő arccal szögezték rá pillantásukat, a férfiak pedig egészséges irigykedéssel nézték őt... Kuttner, mikor szállodája terraszán a reggelijét elköltötte, mosolyogva bontotta ki a leveleket, amiket a reggeli posta hozott neki; s egy fejedelem büszkeségével olvasta végig a lelkes rapszodiákat, a bizalmas meghívókat, s azokat a lázas, mindent ígérő szerelmi vallomásokat, melyeket ismeretlen hívei küldözgettek... Néha hetykén, gögös pillantással gyujtotta meg egyiptomi cigarettáját; ilyenkor a levélben kilenc- vagy tizenegyágú korona ékeskedett...

Mint történt, hogy a világhírű Kuttner még eddig sohase játszott Budapesten? A jó Isten tudja. Talán félt vagy talán zsugori módjára tartotta magának azt az isteneknek való gyönyörűséget, mikor mindazokat meghódíthatja, akik egykor csak foghegyről beszéltek vele... Pedig egy-egy viharos est után, mikor a hangversenytermek csillogó milieujéből a sötét utcára lépett, s szivarozva, csöndesen elmélkedve kószált az égbenyuló paloták között, hány-szor gondolt a Vigadó óriási üvegablakaira, melyek ragyogó fényességben usznak, míg odabenn prémben és selyemben burkolt szép asszonyok sietnek föl a szőnyeges lépcsőknél... Növendék korában, mikor pénz nélkül, éhes gyomorral sétált a befagyott Duua partján, mikor éjszakánként a szegény néni nyomoruságos szobáskájában huzódott meg: ragyogó álmokat szőtt a távol jövőről, mikor mind e fénynek,

Az egész nem került többé ötezer koronánál.

— Sok pénz; — mondták a képviselők — de vigye kánya, legalább megszabadulunk ettől a gondtól.

El is vetették a gondját. Ötezer koronába került ez a megnyugvás. És a hogy esztendőkön át kívánták, sóvárogták, pattogva sürgették és interpelláltak a vashid-ügyet, olyan boldogan tört ki a lelkekből most a megkönnyebbülés:

Hála Isten, nem lesz vashid.

Es hogy a dolog teljes legyen, pár nap múlva fölmegegy egy küldöttség a miniszteriumba, hogy valahogy meg ne erősítse a hid-terveket, mert abból veszekedett galiba lehetne.

*

Es ez nem történt valami eldugott oógrádi fészkekben, ahol Mikszáth Kálmán szedegette a paraszt észjárás történeteit, hanem Magyar-Pécskán, Arad vármegye egyik legnagyobb helyén. Ha másként nem tudnók, erről biztosan fölismertük volna, hogy Magyarországon van.

Beterjesztik a költségvetést? Egy budapesti estilap írja: A függetlenségi párt azt hangoztatja, hogy indemnitást csak akkor lehet kérni, ha a jövő évi költségvetés már elő van terjesztve. A kormány honorálja ezt az álláspontot és beterjeszti az 1910. évi költségvetést is. Ezt azonban nem teszi expozé kíséretében, mert már maga a költségvetés benyújtása elsőrendű politikai cselekedet, amelyre pedig a lemondott kormánynak politikai felelősség hiányában tulajdonképpen nincs is joga. Az expozé megtartása helyett Wekerle Sándor miniszterelnök nyilatkozatot fog tenni, amelyben ki fogja jelenteni, hogy a költségvetés benyújtását nem kívánja politikai cselekedetnek minősíteni, hanem egyszerűen azért teszi meg, mert erre a törvény kötelezi és mert nem akarja az országot budget tervezet nélkül hagyni. A benyújtott két hónapos indemnitást pedig az ex lex elkerülése céljából kéri a kormány, szintén a politikai bizalom kérdésének

tekintetbe vétele nélkül. Lejáráig pedig a király fölmenti a kormányt.

Erre a hírre az est folyamán félhivatalosan azt jelentik, valótlán, hogy a pénteki ülésen a kormány beterjeszti a költségvetési javaslatot, valamint az a hír is alaptalan, hogy királyi kéziratot fog a kormány előterjeszteni a Ház elnapolásáról.

Vita az adósokról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 15.

Rendkívül nagy érdeklődés mellett tartotta tegnap az Aradi Kereskedők Köre harmadik vita-estjét. A kitűzött tárgy: mi módon kellene a kereskedők tulságos kihitelezését korlátok közé szorítani, a kereskedők nagy számát vonzotta az este, akik élénk részt vettek a vitatkozásban is. A megjelentek soraiban voltak: Reinhart Gyula kereskedelmi és iparkamarai alelnök, Varjassy Lajos dr. és Zima Tibor titkárok is.

A vitát bevezető előadást Kaszab Géza, az aradi munkaadószövetség főtájkára tartotta. Kifejtette a kérdés megoldásának nagy, szinte leküzdhetetlen akadályait. A mai törvényhozás, a kormányhatósági és bírói gyakorlat szinte lehetetlenné teszi az olyan szervezkedést, hogy a kereskedők és iparosok rossz adósaikat nyilvántarthatassák, azok nevei felől egymást tájékoztathassák s a hitelt igénybe vevők részéről jövő tulságos kihasználás ellen védekezni tudjanak. A megszorításnak egyik módja az, amelyet a budapesti szabóiparosok alkalmaznak, amidőn a hátralékos adósoktól bizonyos késedelmi kamatot szednek. Ismertette ezután az egyéb módokat, amelyek alkalmazásának előfeltétele az, hogy a kereskedők és iparosok között bizonyos fegyelmet lehessen a saját érdekében teremteni.

Reinhart Gyula hosszabb, nagy helyesléssel kísért beszédben szólalt a tárgyhöz. Minden bajnak forrása az általános nézet, a közfelfogás, amely évszázadonként az egyik végletből a másikba hullámszik. Az adósok börtöne után következik a kis emberek, az adósok olyan védelme, amely már a hitelező létalapiját ingatja meg. A míg ezek között a helyes közélet ki nem alakul, a törvényhozástól megfelelő intézkedést alig várhatunk. A hitelezésnek két faja van; az egyik a viszontelárusítónak, iparosoknak, kikészítőknek adott hitel, a másik az u. n. detail, a fogyasztóknak nyuj-

tott hitel. Igazi jogosultsága az elsőnek van, a mikor az adósnak a hitelbe kapott árut előbb el kell adni, kikészíteni, s csak azután jut a pénzhez. A fogyasztó azonban a kapott árut azonnal használja. A külföldön a detail hitel mind szűkebb korlátok közé van szorítva nálunk is csökkenni kell annak. Ehhez most egy mód vezet: ha a kereskedők között kifejlődik az egymás iránt való szeretet s nem fognak rossz üzleteket kötni, csak azért, hogy a vevő a konkurrenshez ne menjen, hanem barátsággal, okosan egymást védik a megkárosítás ellen.

Schäffer Henrik nem tartja elegendőnek, ha csak a közszellemet akarjuk átalakítani, hanem módokat kell keresni az egyöntetű, hatályos védelemre s ha az egyik eszköz nem vált be, újakat kell próbálni.

Erdős Pál szerint a közönség egy részét szinte rászoktatták ahhoz, hogy amikor egy helyen tulságosan igénybe vette a hitelt s a kereskedő kissé türelmetlenül kéri a pénzt, az a másik helyen ugyanezt tegye s így lassan végigháza az összes szakmabelieket s esetleg előlről kezdje. Ő sokat várna attól, ha a sajtó ebben a kérdésben fölismerné a kereskedők egyik legfőbb érdekét s irányító cikkeiben odahatna, hogy a közönség kineveltesse ebből a talán nem egészen helyes szokásból.

Faragó Rezső rámutat arra, hogy a nagykereskedők, a gyárosok már lassan-lassan megvalósítják a hitelezés megszorítását. Így a textilszakmában, amelyben legjobban elharapódzott a kihitelezés, már hónapok óta foglalkoznak a kondíciók megszorításával, amelyek valószínűleg életbe is fognak lépni. A gyárosoknál, akik terményeik értékesítését valamely bankra ruházták, az életbe is lépett. A felülről jövő csavar azután a viszontelárusítókat is kényszeríteni fogja arra, hogy a hitelnyújtásban mértéket tartsanak. Amíg ez bekövetkezik, ő is a kereskedők nevelésétől vár eredményeket; attól, hogy a kereskedőknek legyen önuralma és kedve lemondani az olyan üzletekről, amelyeknél a pénzt nem látja teljes biztonságban.

A vitában felszóltak még: Kerpel Izsó, Licker Ferenc, Keppich Zsigmond, Klein Sándor, Lebovits Aladár és mások, végül az előadó reflektált az egyes felszólalásokra s a vita eredményét abban összegezte, hogy úgy az Aradi Kereskedők Köre, mint az ipari szervezetek tartsák ezt a kérdést állandóan felszínen, igyekezzenek a hitelnyújtókra nevelően hatni s keressék tovább azokat a módokat, amelyek mellett a rosszhiszemű adósok ellen való védekezés lehetővé és tökéletessé válik.

csillogásnak, márnak a didergő kis diák lesz a hőse ... Majd ha egyszer az ő tiszteletére fogják felgyújtani a Vigadó csillárait ... A fiatal ember hátán átfutott a hideg, majd dacosan, önbizalommal dobbantott:

— Akarom, hogy így legyen, akarom, hogy valamennyi a lábam előtt heverjen! ... Es esküszöm, hogy így lesz, vagy elpusztulok ...

Most végre itt volt tehát Budapesten, hosszú, dicsőségben gazdag hat év után, miközben Kairótól Moszkváig és New-Yorktól San-Franciskóig a civilizált világ összes művészpartolót a vazallusává tette. Nevét, bár nem igen volt több huszonkilenc vagy harminc évesnél, majd csaknem úgy ismerték, mint a Rubinstenét és a d'Albertét. Ahol a téli évad egy-egy estjén megjelent, mohón kapkodták el a jegyeket, a műárosok pedig, magas tiszteletdíján felül, kincseket érő ajándékokkal kedveskedtek neki. Hat év óta nem járt a köruton és a Duna partján, — akkor is csak azért jött, hogy öreg édesatyját, aki a nyomorból egyszerre a fényűzésbe esőpönt, a kerepesi uti temetőbe elkísérje ... Ahogy most, a hideg téli reggelen, kissé fázva és álmosan a kocsis párnáján hátradőlt s a szemét kéjesen behunyta, úgy tetszett neki, hogy a nagy, mozgó, lármás és szivtelen Budapest hódolattal a lábai elé omlik ... Mint a büszke asszony, akit a szerelem szelíd gyermekké tett s aki így szól diadalmaskodó udvarlójához:

— A tiéd vagyok ... Tégy velem, amit akarsz ...

Kuttner sietve kapott magára valami tisztább ruhát, aztán türelmetlenül csatangolni indult a városba. — Csodálatos: egyetlen ismerősével se találkozott a hangos, sürgő-forgó utcákon ... Csak a Kristóf-tér sarkán tárta ki feléje karjait egy őszhajú öreg ur, akiben a művész csak pár pillanatnyi tündés után ismerte föl a londoni nagykövetség tanácsosát, aki most őszinte örömmel üdvözölte:

— Isten hozta, kedves mesterem! Isten hozta ... Emlékszik-e még arra a londoni téli estére? ...

A művész utóbb kijutott a Kerepesi utig, Budapest e legélénkebb hullámvonaláig, melynek környékén valamikor egész ifjuságát eltöltötte. A kicsiny, névtelen Kuttner egész világa a zajos Kerepesi-ut körül forgott. Itt sétált, ide tért be olykor-olykor egy egy kávéházba, apró szerelmi kalandoskájának a Kerepesi-ut gyalogjárója volt a színhelye ... Ahogy most a Kazinczy-utóánál a széles utra kibukant, majdnem hangosan felkiáltott: szemközt megpillantotta a Stern-tesztvérek cégtábláját, a régi boltot, ahol valaha szegényes piperekeit vásárolni szokta ... Akkoriban jól ismerték a kis külvárosi üzletben, a feketeszkallás Stern nyájas pillantásokat vetett feléje a pénztár mellől, az első segéd pedig, akivel egy ismerős családnál néha találkozni szokott, mindiz kézfogással tisztelte meg ... Amikor a kopott óégtábla most így váratlanul szemébe

tűnt, a Kuttner szívében egész gyermekora feltámadt; nyomoruságának apró örömei, a kétségbeesési rohamok, melyek néha ek nélkül megtámadták, a délutáni leckék végtelen unalma, egy egy szegényes theaestély, melyre napokon át készüldött ... Almodozva olvasta el újból a cégtáblát, mely egy rég bezárt világot nyitott ki előtte ... Aztán mosolyogva így szólott magában:

— Vajjon megismerne-e még Stern bácsi, ha bemennék hozzá ... Mit szólna a karriéremhez, a szerencsémhez, a szédületes uthoz, amit azóta megtettem ... És Varga ur, az első segéd, megint kitüntetne-e vajjon azzal a kegygyel, hogy a kezét nyújtja? ...

Nem gondolkodott sokat, hanem gyorsan átvágott a népes uton és szivdobogva belépett az üzletbe. Mindent úgy talált, ahogy akkoriban elhagyta; a skatulyákon ugyanaz a borzalmas helyesírás, az acélrudakon színüket hagyott nyakkendők, az ajtó mellett cifra kötények, alsószoknyák és a napsütéstől megsárgult mellesokrok ... És Stern, a feketeszkallás Stern, semmit se öregedve, semmit se változva, kiáltotta feléje a pénztár márványlapja mögül:

— Ni csak, a kis Kuttner, nagyszerű ... Legalább két, vagy három év óta nem járt nálunk ... Hé Varga, szálljon csak le arról a létráról ...

Varga kíváncsian nézett le a magas létráról, majd ő is összecsapta a kezét:

— Ez aztán a ritka vendég, a fehér

Khuen és Lukács a királynál.

A Kossuth párt határozata.

Távirati tudósítás.

Arad, december 15.

Ma délben minisztertanácsot tartott a kormány, amelyen az indemnitási javaslat előterjesztését beszéltek meg. Este a Kossuth párt tartott értekezletet. Kossuth Ferenc indítványozta, hogy az indemnitási javaslat elfogadását, vagy visszautasítását ne tegyék pártkérdéssé. A párt így határozott, ennél fogva az indemnitás sorsa a Házban bizonytalan.

A Kossuth párt értekezletén kívül váratlan szenzációja is van a politikának. Khuen-Héderváry Károly grófot és Lukács Lászlót péntekre királyi audienciára hívták meg Bécsbe. Ez a hír, amelyet később a kormány tagjai is megerősítettek, politikai körökben meglehetősen nyugtalanságot idézett elő. Azt hiszik, hogy ez a két kihallgatás fordulatot fog előidézni a válságban.

Mai tudósításunk itt következik:

Minisztertanács az indemnitásról.

A pénzügyminisztérium tanácskozástermében ma délben fél tizenkét órakor összegyűltek a kormány tagjai, hogy meghallgassák Wekerle Sándor miniszterelnök beszámolóját tegnapi audienciájáról és ennek alapján megállapodjanak abban, hogy milyen irányu intézkedéseket tegyenek a legközelebbi jövőben.

Hir szerint Wekerle Sándor miniszterelnök tegnapi audienciájának egyik legfontosabb eredménye, hogy a király ígéretet tett arra, hogy a kormányt február végén fölmenti.

Minisztertanács után Apponyi Albert gróf ezeket mondta az újságíróknak:

— Megvan minden. Jó kerékvágásban vannak az ügyek.

Wekerle ezeket mondotta:

— Megvitattuk a tanácskozáson, hogy miként terjesszük elő az indemnitási javaslatot. Ámbár mindenféleképp tárgyalunk.

Arra a kérdésre, hogy lesz-e királyi kézirat, a miniszterelnök így felelt:

— Dehogyan lesz. Én nem tudom honnét veszik ezeket a dolgokat. Szó sem volt erről, csupán a lapok találták ki.

A minisztertanácsról félhivatalosan ezt a jelentést adták ki:

A pénzügyminisztériumban ma délben Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, melyen a kormány valamennyi tagja részt vett. A minisztertanácsban Wekerle miniszterelnök tegnapi bécsi kihallgatásáról referált minisztertársainak.

A Kossuth-párt értekezlete.

A Kossuth-párt ma este hat órakor Kossuth Ferenc elnöklete alatt értekezletet tartott, amelyen a bizottsági tagválasztások után az indemnitási törvényjavaslat előterjesztését tárgyalták.

(Kossuth beszéde.)

Az első felszólaló Kossuth Ferenc volt.

— Köztudomásu dolog, — ugyanond — hogy a kormány hónapok előtt lemondott és a lemondás elfogadását a királynál többször szorgalmazta. A lemondás visszavonását a kormány ahhoz kötötte, hogy a felség elfogadja feltételeit. A költségvetés tárgyalása ugyanis csak teljes felelősséggel bíró kormány vezetése alatt lett volna lehetséges. Az a tény tehát, ha a kormány a költségvetési javaslatot benyújtotta volna, könnyen arra a feltevésre adhatott volna alkalmat, hogy a kormány hivatalban akar maradni.

Az indemnitási javaslatot a kormány azért terjeszti elő, mert a törvények ezt határozottan megkövetelik, mi pedig törvényt sérteni nem akarunk se aktív, se lemondott állapotban. A javaslat elfogadása, vagy el nem fogadása a Háztól függ, a lemondott kormány ezt nem irányíthatja, ennél fogva indítványozom, hogy a javaslat elfogadása, vagy visszavetése ne tétessék pártkérdéssé.

(Bethlen gróf határozati javaslata.)

Bethlen István gróf véleménye szerint, az indemnitást akár megszavazzák, akár megtagadják, egyaránt nagy hátránnyal jár. A következő határozati javaslatot terjeszti elő:

A képviselőház elismeri, hogy a kormány,

mely lemondott állapotban politikai felelősség nélkül tényleg ügyeket visz, törvényjavaslatok benyújtására nem lehet hivatva, mivel felmentését kellő időben nem tudta elérni. Hogy kényszerből mégis benyújtja az indemnitási javaslatot, nem is okolja a kormányt, sőt elismeri, a kormány, ami módjában állott, mindent megtett, hogy a mai helyzet elő ne álljon. Mindezek mellett mikor a kormány a felhatalmazásról szóló törvényjavaslatot, amely a költségvetési appropriáció helyettesítését jelenti, — benyújtja, azt nem tartja tárgyalhatónak és a benyújtott törvényjavaslatot mindaddig, míg parlamentáris kormány kinevezve nincs, erdemlegesen nem tárgyalja, hanem hódolatteljes felirattal arra kéri a királyt, hogy az utolsó órában hozza abba a helyzetbe a Házat, hogy módjában legyen az állam pénzügyi folytonosságáról gondoskodhatni. Amennyiben ennek dacára a mostani helyzet 1910. január 1-én is fennállana, elvárja a Ház attól a kormánytól, amely az ügyeket akkor tényleg vezeti, hogy az állami hitelműveletből eredő fizetési kötelezettség teljesítésén kívül, minden újabb utalványozástól feltétlenül tartózkodni fog.

Apponyi Albert gróf: A jelenlegi kormány politikai helyzetére teljesen irreleváns, hogy mi történik az indemnitással. Ő mint egyszerű képviselő szól a kérdéshez és az a véleménye, hogy a képviselőház ne akassza meg a maga döntésével a pénzügyi gazdálkodás alkotmányos vezetésének folytonosságát és az indemnitás megszavazását ne tekintse bizalmi kérdésnek. Ő Kossuthnak azt a nyilatkozatát, hogy a szavazást nem tekinti pártkérdésnek, helyesli és ezzel élni fog. Hogyha egyáltalán az indemnitás felett szavazásra kerül a sor, ő mellette fog szavazni.

Désy Zoltán hasonló nézetben van.

Hoitsy Pál kijelenti, hogy nincs abban a helyzetben, hogy az indemnitást a mai viszonyok közt megszavazza.

A párt ezután elvben elfogadta Bethlen István gróf indítványát, az utolsó mondat szövegezésére azonban módosító bizottságot küldött ki, amely holnap a párt elé terjeszti határozati javaslatát.

Khuen-Héderváry és Lukács a királynál.

Új jeli táviratunk jelenti:

A mai nap politikai szenzációja Lukács László és Khuen-Héderváry Károly gróf meghívása volt. A minisztertanácsban a kabinet tagjai erről még nem is voltak értesülve és csak az estilapokból tudták meg. Lukács maga is fél hatkor kapta meg a kabinetiroda távirati meghívását, mely az audienciát péntekre tüzi ki. Khuen-Héderváry fél 7 órakor kapta a táviratot hédervári kastélyában. Mindkét politikus teljesen tájékozatlan a meghívás céljáról. Jól értesült politikai körökben a két 67-es politikus meghívását a következőképp magyarázták:

A két meghívást elősorban a román kereskedelmi szerződés életbeléptetése tette szükségessé. A szerződést ez év végéig a kormánynak alá kell írni, Bécsben azonban tudják, hogy a mai kormány a parlament beleegyezése nélkül nem akar élni a felhatalmazási törvényben foglalt jogával és nem lépteti életbe a szerződést. Ezért a koronának az év végéig olyan kormányra van szüksége, mely megakadályozná, hogy a szerződés körül internacionális zavarok álljanak be, vagyis amely a szerződést életbe lépteti. Az audienciák másik oka az, hogy Bécsben megtudták, hogy a Kossuth-párt az indemnitást megszavazni nem hajlandó és ennél fogva belátták, hogy a jelenlegi helyzet tarthatatlan. Így a kabinet felmentése már a legközelebbi napok kérdése, de nem bizonyos, hogy Lukács, vagy Khuen-Héderváry vállalnak-e kormányalakítást.

holló . . . Ugyan hol kószált ennyi időn át? . . . Mondhatom, hogy nem egyszer említettük a Schererék theasztéin és kirándulásain . . .

Az első segéd nagy örömmel iramodott le a létra tetejéről, hogy a megemberedett Kuttnerrel kezét rázson. És míg a művész kezét széles markába szorította, őszinte csodálkozással rebegte:

— Milyen finom, milyen elegáns gavallérrá lett! . . . Ugy látszik, hogy jól ment a sora, amíg nem láttam . . .

Kuttner szó nélkül hallgatta az egyszerű emberek beszédét, csak bensőleg, a lelke mélyén gondolta:

— Varga urnak sejtelve sincs arról, hogy hat esztendő alatt mivé lettem . . . És Stern bácsi, a feketeszakállas Stern bácsi is még mindig a leckeadó diákokat látja bennem . . .

Nyájasan megrázta az első segéd kezét, — egy pillanatig valami inkognitóban utazó fejedelemnek érezte magát, aki ártatlan pásztorokkal beszélget . . . Aztán Európaszerte ismert szenvedő mosolyával fordult a kopaszodó Varga urhoz:

— Tudja: valami csokrot, valami fekete csokrot szeretnék . . . Mert az is lehet, hogy benézek még ma Scherer mamához, egy csésze jó théát meginni . . .

Gyorsan megvásárolta a fekete csokrot — hogy miért, azt igazán nem tudta — aztán bucsuzni kezdett Varga urtól meg Stern bácsitól. De az elsősegéd előzékenyen visszahívta:

— Ha battiszt ingeket akar, most nagyszerű

raktárunk van . . . A Váci-utcában se kap ilyen, — magunk csináltatjuk a saját magunk műhelyében . . . Nézze, majd mutatok egy-néhány szép mintát . . .

Kuttner könnyedén szabadkozott:

— Most nem, majd máskor, majd ha több időm lesz . . . Most sietek — és különben is jól el vagyok látva . . .

Varga ur azonban mégis előszedte a battiszt-ingeket, Stern bácsi pedig, aki eddig a pénztári főkönyvben számolgotott, nyájasan kilépett a rács mögül, s odament a beszélgető fiatalokhoz . . . Egy darabig tündöve nézte, ahogy Kuttner mindenáron távozni akar, aztán egyszerre valami nemes elhatározás ült ki alacsony homlokára . . . Stern bácsi a vállára ütött a művésznek, félrehívta a bolt egyik sarkába, aztán barátságosan így szólott hozzá:

— Ha netalán csak az a baj, hogy nincs pénze, hát azért bátran vehet hat darabot . . . Majd elsején megfizet nekem . . . Vagy akár elsején a felét és a jövő elsején a másik felét . . . Mert tudom ám, hogy derék és becsületes ember . . .

A művész előbb ijedten nézett a jószívű boltosra, aztán hirtelen lehunyta a szemét . . . Sikerét, diadalait, hírnevét mind egyszerre elfeledte és újra tizenhétéves, bizakodó gyermeknek érezte magát, aki előtt Stern bácsi a legnagyobb tekintély és a Scherer-család teaasztálya a legelőkelőbb mulatság . . . És ekkor igazán csópp hirtelen volt, hogy sirva nem fakadt . . .

Az indemnitás sorsa.

A mai minisztertanácsban — hirszerint — megállapították, hogy a pénzügyi bizottságban a *Justh-pártiak* nincsenek többségben és az indemnitási javaslat elintézését illetőleg, itt megelégetésektől nem lehet tartani.

A horvát bán a királynál.

Rauch báró horvát bán ma délelőtt hosszasan tanácskozott Wekerle miniszterelnökkel. Délben a bán Bécsbe utazott, ahol holnap kihallgatáson jelenik meg a királynál.

BOTRÁNYOK**az osztrák parlamentben.****Tizenötórás beszéd.**

Távirati tudósítás.

Arad, december 15

Az osztrák képviselőházban ma teljes erejével kezdődött meg az obstrukció, olyan mérvben, mint tizenöt-estendővel ezelőtt. Az egyik cseh képviselő délután fél kettőtől beszél a táblán még holnap reggel se fejezi be szónoklatát. A képviselőházban, ha időközben föl nem oszlatják, akkor valószínűleg ujesztendeig szakadatlanul folyik a ma megkezdett ülés — megszakítás nélkül.

Az osztrák képviselőház botránnyáról ezt táviratozza tudósítónk:

Az obstrukciót a cseh radikálisok szervezik, mert mindenáron megakarják akadályozni a mostani kormány működését. A parlament ama pártjai, amelyek nem hivenek az obstrukciónak és a nyugodt munkálkodást akarják, elhatározták, hogy az obstrukciót nem zavarják meg s kiakarják fárasztani a radikálisokat. Az a terv, hogy a ma megkezdett ülést január elsejéig kihúzzák és köteleességévé teszik minden pártnak, hogy permanenciában legyen az esetleges szavazásokra.

Ma délután félkettőkor Kotlár cseh radikális képviselő kezdett beszélni. Sürgősségi javaslatot nyújtott be egy cseh állatorvosi iskolának Prágában való föllállítására érdekében. Kotlár, aki maga is állatorvos, éjjel két órákor is beszélt még, amikor a tudósítást kaptuk. Azt is hangoztatta, hogy néhány napra tervezte szónoklatát, mert meg akarja törni azt a rekordot, amelyet 15 év előtt az osztrák parlamentben egy obstrukciós képviselő teremtett. Az ugyanis egyfolytában tizenöt óráig beszélt. Egy könyvből hosszú felolvasást tartott. Ez alatt társai folyton lármáztak és amikor Kotlár kifáradt, italokat töltöttek a szájába, meg ételekkel tömték tele. Amikor kikellett mennie s azután visszatért, elvbarátai ujjongva fogadták.

Este 9 órákor vacsorát hozattak neki és falatonként adták be az ételeket, hogy azért beszéde meg ne akadjon.

Kotlár este 10 órákor kijelentette:

— Miután eddig csehül beszéltem és sokan nem értették meg, hát eddigi beszédemet németre, majd szlovén nyelvre fordítom le.

Éjjel két órákor Kotlár még németül beszélt.

A békésebb pártok egyáltalán nem zavarják a szónokot, mert az a véleményük, hogy nem sokáig bírják az obstrukciót.

A szocialisták délután 6 órákor tüntető felvonulást rendeztek a parlament elé, tiltakozva a komoly parlamenti munka megakadályozása ellen.

A Weitzer-gyár tökeemelése.**A törvényszék határozata.**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 15

Megirtuk, hogy a Weitzer-gyár részvénytársaság kérvényt nyújtott be az aradi királyi törvényszékhez, amelyben alaptőkéjének négy millió koronáról öt millió koronára való fel-emelését kérte tudomásul venni. A törvényszék Heller Mór dr. bíró előadásában ma foglalkozott a kérelemmel. A referens előadta, hogy a Weitzer féle gyár részvénytársaság 1909. október 17-én tartott ülésében elhatározta, hogy négy millió korona alaptőkéjét, egy millió korona névértékű újabb részvény kibocsájtása által öt millió koronára emeli fel. A társaság ennek következtében kibocsájtott 4000 darab, 250 korona névértékű részvényt 350 korona kibocsájtási árban és kérte az igazgatóság útján a bíróságot, hogy ezt vegye tudomásul és tüntesse fel a cégkönyvbe.

A királyi törvényszék megvizsgálta a kérvényt és meggyőződött róla, hogy a négyezer darab részvényt jegyezték és az ezért járó egy millió négyszázezer koronát a részvényesek teljesen befizették. Igazolta ezt a részvénytársaság az Angol-osztrák bank budapesti fiókjának, a Scholler & Co. bécsi bankháznak az Allgemeine Verkerst bécsi bankcégnél és végül az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztárnak könyvkivonataival, mely intézeteknél az 1.400.000 koronát lefizették. A királyi törvényszék helyt adott a Weitzer-gyár kérelmének és az alaptőke felemelését a cégkönyvben feltüntette.

A főbb aradi részvényesek a következők: Zselensky Róbert gróf, Bohus Zsigmond báró, Newman Testvérek, Aradi Ipar- és Népbank, Bréda Viktor gróf, Blaskovich Erneszt, Lustigh Ármin, Herzl Bernát, Vajda Zsigmond, Leopold Zsigmond, Aradi Polgári Takarékpénztár, özv. Kintzig Ferencné, Tagányi Sándor dr., Goldschmidt Sándor, Domány József, Mezey Andor, Barabás Béla dr., Kristyóry János stb.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Ujházy Andor ügyei. Az aradi királyi törvényszék ma ismét Ujházy Andor ügyével foglalkozott. Ujházy a „Délmagyarországi Hittudósító” című lapjában Koch Dánielről azt írta, hogy vagyoni állapotában kedvezőtlen változás állott elő. Koch feljelentésére a bíróság ma nyomtatvány útján elkövetett becsületsértés miatt hatvan korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Gyilkosság önvédelemből. Bajtyejele Péter almásalcsilli román földesgazda ez év tavaszán baltával főbevágta Leskuc Illést, aki éjnek idején beosont Bajtyejele házába. Leskuc belehalt a sebébe, Bajtyejele pedig halált okozó súlyos testi sértés büntetésével vádolva, ma állott az aradi törvényszék büntető tanácsa előtt. A tárgyaláson kitűnt, hogy Leskuc haragosa volt a vádlottnak, aki a gyilkosságot önvédelemből követte el. A törvényszék ezért Somló Ármánd dr. védelme után a vádiottat felmentette.

§ A megsértett adótsízt. Brassai Ernő városi adótsízt néhány hónappal ezelőtt adóösszeírás végett megjelent Lengyel Gyula lakatosmester házában. Hivatalos működése közben Brassait Lengyel valami sértő kifejezéssel illette, amiért ma hatóság elleni kihágás miatt állott Zib járásbíró előtt. A bíróság ötven korona pénzbüntetésre ítélte Lengyelt.

A kulisszák mögül.**Apró leleplezések.**

— Fővárosi levél. —

(A Gál-bankett humoristája.) Vasárnap este nagy dárídó volt az Országos Kaszinó-ban. A politikus újságírók bankettel tisztelték meg Gál Sándort, az új házelnököt. Hatvannál többen jelentek meg a lakomán újságírók és az ünnepelt képviselő barátai. Az első felköszöntőt Lenkey Gusztáv, parlamenti szindikusz mondta, komolyan és méltóságosan, ahogy ilyenkor illik. Nagy volt a hatás, az ováció és most mindenki azt várta, hogy a tósztozás örök törvénye szerint föláll Gál Sándor és válaszol az üdvözlésre. De a törvény megsértetett és legázoltatott. Mint jó második, megfogta a poharat Zboray Miklós, a mindig vidám, ragyogóan jókedvű néppárti követ és nagy lendülettel belefogott egy pohárköszöntőbe, amiről egyelőre nem lehetett tudni, hová lyukad ki. De mindjárt a kezdet elárulta, hogy itt baj van, az ünnepélyességgek, a banketti hagyományok komoly veszedelemben forognak, mert Zboray máris a vad-tósztok süppedékes talajára tévedt. Gombostühegyre szedte a társaság tagjait és az ő kimeríthetetlen humorával mindenkit megcsipdesett. Még pedig úgy, hogy fájt, nagyon fájt. Halász Lajosnak a sósorszeszt dörgölte az orra alá, Hódy Gyulára ráírta az aurániai perjelség birtokait, a többi urakat hasonló, többnyire aktuális — kellemetességekkel traktálta. Mikor már vagy az ötvenedik csipeszt helyezte el a kényes gyomrokban, képviselőbarátai valósággal konsternálva voltak, mert féltették a nagy és magasatosnak indult ünnepély szintjét. Kérielték Zborayt, hagyjon már fel a tréfálkozásal. Zboray azonban előbb végzett az utolsó emberig mindenkiel a mikor boldogan lesték, hogy no, valahára felköszönti Gál Sándort, Zboray a következőkép zárta le méltóan több, mint félórás beszédét:

— Most pedig uraim, — nehogy a parfém végkép elolvadjon, befejezem szavaimat. Poharamat emelem (itt körülnézett és alkalmas médiumot keresett), Bihari Imre hírlapíró kartársamra, mint emberre, és mint politikusra.

Utolsó szavai elfuladtak a közröhejben. A társaság összes tagjai tudták, hogy Zboray az alacsony és fürge Bihari iránt érez legkevesebb simpatíát. Nemrégén afférje is volt vele.

(A szindarab-export.) Irodalmi és színházi körökben régóta tudják, hogy a legnagyobb fönyeremények is a sorsnak apró kegyei egy egy világhódító szindarab jövedelméhez képest. A franciáknak és angoloknak nem egy írója van, akik kerek milliót kerestek egy-egy nagyobb sikerű darabjukkal. Nálunk csak az utóbbi években kezdenek hozzájutni a nagytalentumu írók a könnyű vagyonszerzésnek e mérhetetlen kincsésbányájához. Az első szerencsés Molnár Ferenc volt, aki *Az ördög* című darabjával kerek százezer forintot keresett. Mindjárt utána ugyancsak százezer forinttal vagy talán ezt is meghaladó összeggel belovagolt a szinpad nábobok közé Kálmán Imre és Bakonyi Kálmán a *Tatárjárással*. Ez a hódító-operett Bécsben aratta a legnagyobb sikert, amelyhez hasonlót az osztrák fővárosban egyáltalán nem ért még el importált darab. Eddig több, mint kétszázötvenszer adták elő a *Tatárjárást* és a délutáni előadásoknak talán még évekig ez lesz a kasszadarabja a Theater an der Wienben. A nagy favoritokkal most indul versenyre a *Taifun*, Lengyel Menyhért zseniális alkotása, amelyet már a közeli betekben színre hoznak a Berliner Theaterben. Onnan előrelátóan hamar meghódítja Németországot, átvándorol Párisba, Londonba, sőt áthajózik az Océánon is. Azt hiszik,

hogy a Taifun jövedelme minden eddig exportált darabét fölül fogja mulni, mert egyedül a Vignszínházban hatvanezer koronára becsüli Lengyel tantemjeit. Bécsben valószínűleg a Volkstheaterben adják elő, ahol a magyar darabok közül legutóbb a Jánoska ért tiz előadást és ez a jelentéktelen siker is többet jövedelmezett tizezer koronánál.

A fogoly ex-szultán.

Abdul Hamid életéből.

Távirati tudósítás.

Arad, december 15.

Törökország trónvesztett uralkodója, Abdul Hamid iránt — mint egy konstantinápolyi távirat jelenti — a lakosság körében most is igen nagy az érdeklődés. Az ex-szultán a Villa Alatiniban teljesen el van zárva a külvilágtól és életéről csak kevés hír szivárog a nyilvánosságra.

Ami Abdul Hamid egészségi állapotát illeti, az az utóbbi időkben jobbra fordult. Ha az időjárás derült, akkor az ex-szultán sétákat tesz a parkban, melynek falát nemrég három méterrel felemelték, hogy senki a kertet meg ne közelíthesse. Vele szokott sétálni két fia is, akikhez a volt szultán nagyon ragaszkodik. A villában lakik még két leánya és tizenegy neje egykori háreméből. A szolgaszemélyzet száma az eunuchokkal együtt tizenhárom s ezeket az ex-szultán fizeti.

A Villa Alatinit minden oldalról erős őrzet alatt tartják. A rendes katonai kirendeltségen kívül oszondörök és rendőrök állomásoznak a villában és a villa körül. A rendőrlaktanya telefonon össze van kötve a harmadik hadtest parancsnokságával, ahova naponta jelentés megy a villában történekről.

Az ex szultán napjai nagy egyhanguságban telnek el. Ideges rohamai megszűntek, nyugodtan alszik és ugylátszik, már beletörődött sorsába. Naponta néhány órát kedvenc mesterségével, az asztalosmunkával foglalkozik. Környezete török történetekkel, elbeszélésekkel szórakoztatja, néha néha pedig török ujságokat olvasnak fel neki. Többször híre ment ugyan, hogy a szultán kísérete segítségével szökni próbált, de ezek a hírek valótlanoknak látszanak. A szökés csak akkor volna lehetséges, ha az ex-szultán összebeszélne őreivel, de ezek oly nagy számban és oly ügyesen vannak összeválogatva a mostani szultánhoz hű csapatokból, hogy az összejátszás kizártnak látszik.

VIDÉK.

Patronázs-egyesület Békésmegyében. Gyuláról jelentik: A békésmegyei patronázs-egyesület a napokban tartotta Ambrus Sándor alispán elnöklésével előtervezetét. Konrad Ernő dr. királyi ügyész kifejtette az egyesület célját, azután az igazságügyminisztérium két kiküldöttje, Angyal Pál dr. egyetemi magántanár és Gyomai Zsigmond dr., a Jogállam szerkesztője, nagy érdeklődés mellett tartott előadást a patronázs-ügyről és a fiatalok bűnösokről. Azután Gálbory József törvényszéki elnök indítványára ideiglenes bizottságot bízta meg a közhasznú egyesület megalakításával. Végül Rottenbiller Fülöp királyi táblabíró az igazságügyi kormány képviselőjében köszönetet mondott a közönségnek nagyfokú érdeklődéséért. Az előtervezet táviratban értesítette Rickl Gyula miniszteri tanácsost a békésmegyei patronázs egyesület megalakulásáról.

Válás után.

Egy ügyvéd felesége a züllés utján.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 15.

A szerelem, aminek minduntalan több és több az áldozata, szomorú sorsra juttatott egy előkelő asszonyt, akit a katasztrófa Szegeden ért utól. Egy pécsi ügyvéd elvált feleségéről van szó, aki csak néhány nappal ezelőtt még ismert alakja volt a szegedi korzónak, a színháznak és az éttermeknek. Előkelő megjelenése, dus szőke haja és magas termete általános feltűnést keltett mindenütt, ahol megfordult és a társaságok valóságos regét suttogtak róla, főképp a multjáról.

A suttogások azt árulták el, hogy a feltűnő megjelenésű szőke hölgy egy előkelő pécsi ügyvéd volt felesége, akit házasságtörésen ért a férj és emiatt elvált tőle. Az asszony a szégyen elől elmenekült Szegedre, ahol ismerősei vannak. Kitaszítva az uri társaságokból, teljesen egyedül, támasz nélkül kezdte meg Szegeden a volt ügyvédné az új, sivár életet, amely tragikus boszút állt rajta. A szerelem, az a bűnös szerelem, a mely kegyetlenül ledobta az előkelő helyről az életküzdő karmajába, bűnhődést követelt.

Az egykori nagyságos asszony a bűn útjára lépett, arra az utra, ahonnan már nincs emelkedés. Szomorú harc következett a megélhetésért és meggyült a baja a rendőrséggel. Távozni kellett neki Szegedről. Elment. És ma már híres Kecskemét városának ő a leghíresebb kasszírója. Az egykori ünneplott pécsi ügyvédné odakerült, ahová egyik volt szobaleánya: a kávéházi kasszába...

Elmondjuk ennek a letört asszonynak szomorú történetét.

(A szép ügyvédné.)

Pécsett mindenki ismerte a szép szőke ügyvédnét, aki hat évvel ezelőtt ment férjhez egyik előkelő korosabb pécsi fiúhoz. Nem volt szerelmi házasság. A leány árva volt, ugyszólván magához emelte az ügyvéd, akinek még ma is jó ügyvédi irodája és jelentős vagyona van.

Az asszony, aki a házasság első éveiben egy leánygyermekkel ajándékozta meg a férjét, tagja lett a legelőkelőbb köröknek és a mulatságok ünneplője volt. A férje, aki valóságban a munka embere, nem törődött vele és nem szórakoztatta úgy a feleségét, mint az szerette volna. Így történt aztán, hogy az asszony másokkal, házasságon kívül kereste a szórakozást.

A szép ügyvédné pazarló lett. De volt miből költenie. Feltűnő sokat költött ruhára, úgy, hogy férje kénytelen volt gondnokság alá helyezni. A színházban állandó páholyt tartott, ahol mindennap új toalettekben jelent meg. Estélyeket adott, melyekre gyakran meghívta a színtársulat előkelőbb tagjait. Különös jóbarátságot tartott fenn a pécsi — jelenleg a szegedi színház — három akkori tagjával: Almássy Endrével, Kertész Mihálylyal és Szőke Gizellával.

Hosszu ideig folyt a vidám élet, míg egyszerre csak suttogni kezdtek a városban, hogy a szép ügyvédné szerelmes egy földbirtokosba. A hírt csakhamar felváltotta egy másik: hogy a fess asszonyt feltűnő sokat látják kettőben a férje egyik ügyvédjelöltjével. Ez a szerelmi kaland lett az asszony végzete.

(A férj és az udvarló.)

Az ügyvédné szerelmi viszonyairól már mindenki beszélt Pécsen, csak — természetesen — még a férj nem tudott arról semmit. De végre annak is rá kellett jönni a szomorú fölfedezésre. Szegeden az ügyvédné így mesélte el a végzetes esetet:

— Nem tagadom, szerettem, nagyon szerettem a férjemet egyik ügyvédjelöltjét. Férjem keveset törődött velem és ez még bátrabbá, sőt vakmerővé tett bennünket. Már nem elé-

gedtünk meg azzal, hogy titokban az irodában találkozzunk, ha az uram elment hazáról, hanem az én hálószobámban is összejöttünk már. Ezek a találkozások leginkább este történtek, mikor a férjem a kaszinóban volt. Egy alkalommal a férjem a szokott időnél sokkal korábban jött haza. Nem tartottam ezt sem nagyon veszedelmesnek, mert a férjem nem szokott a kaszinóból való hazatérte után beköszönni hozzám. Így hát háborítlanul suttogtam a barátommal. Most azonban váratlanul más történt. A férjem, aki bizonyára értesült a dologról, bekopogott az ajtómon. Megrémültünk.

— Van itt valaki? — kérdezte.

— Nincs — feleltem.

— Akkor nyissa ki az ajtót.

— Mindjárt.

Kétségbeesésünkben nem tudtuk, mit csináljunk. Menekvés nem volt, mert tudtam, hogy férjem a külső ajtót mindig be szokta maga után zárni és a távozás zaját meghallaná. A szoba emeleten volt és utcára nézett. Az uram már türelmetlenkedett. Végre is félmemben a ruhafogas mögé bujtattam a fiut és betakartam egy szoknyámmal, aztán kinyitottam az ajtót. Rettenetes pillanatok következtek. Férjem látszólag nyugodtan belépett a szobába és körülnézett. Majd rám vetette tekintetét — rettenetesen feldult lehetett az arcom — és kiment. Utána néztem és láttam, hogy az irodában magához veszi a revolverét és jön vissza. Erre én, mint az őrült, sikoltozva kirohantam a szobából, keresztül az előszobán és ki az utcára. A kapuban szoltam egy fiakkeresnek és elhajtattam egyik barátomhoz.

— Mi történt azután?

— Mint később értesültem, az uram bement a szobámba és revolverét a ruhafogasnak irányította. Barátom, aki ezt valószínűleg észrevette, kiugrott rejtékhelyéből és rárohant az uramra. A két férfi között dulakodás támadt. Férjem revolverrel verte a fiatalember fejét, az pedig letépte a padlóra és aztán azon véresen elrohant. Másnap elbeszélte nekem a rémes történetet és elutazott Brassóba. Azóta sem láttam...

(A bűn útján.)

A fenti eset után természetesen valóper következett, amely nagyon gyorsan ment, mert a feleség hűtlensége kétségkívül be volt bizonyítva. Válás után szomorú napok következtek az asszonynak, mindenki elhagyta, még az a férfi is, aki miatt a tragédia történt. Az egykori szép ügyvédné, akit még nemrég ünnepltek, kerülték a társaságokban, ugyanarra, hogy távozni volt kénytelen Pécsről.

Szegedre ment. Azért Szegedre, mert gondolta, hogy régi színészművészei révén talán új életet kezdhet, színésznő lehet. Ez a terve azonban meghiúsult, mert nem találták a színpadra alkalmasnak. És itt kezdődik a szép asszony kálváriájának legszánandóbb része. Nyomorúságában a bűn útjára tért. Segélyeket fogadott el eleinte a színészektől, aztán előkelő uraktól, később kisebb hivatalnokoktól és így lejjebb és lejjebb.

Az éber rendőrség azonban beleszólt a dologba. Elsőben csak figyelmeztették az egykori előkelő asszonyt, hogy nézzen rendes foglalkozás után, később már olyan intézkedést használtak vele szemben, mint a facér cselédekkel szokás. Végül aztán megtörtént, hogy a volt nagyságos asszonyt éjnek idején bekísérte a rendőrség és másnap a kihágási bíróság elé állította. Az asszony zokogva jegyezte meg a főkapitány előtt:

— Istenem, hát szeretni bűn?

— Nem éppen bűn, hanem bizonyos körülmények közt kihágás, — válaszolt a főkapitány. A rendőrség tudára adta az asszonynak, hogy távoznia kell Szegedről.

— Jól van, hát elmegyek, — nyugodott bele az asszony.

— Hová?

— Kecskemétre. Hallottam, hogy egyik ottani kávéházban kasszírónak a volt szobaleányom. Az leszek én is...

És elment tényleg Kecskemétre, ahonnan most érkezett a hír, hogy az egykori nagyságos asszony tényleg kávéházi kasszírónak. Őda juttatta a bűnös szerelem, ahol egykori cselédje keresi a kenyerét. Felváltva mosolyognak most a likőrös üvegek közül a vendégekre...

A Friedjung-pör izgalmai.

Szapáry László levele.

Távirati tudósítás.

Arad, december 15

A bécsi törvényszék előtt fokozódott érdeklődés mellett folytatták ma a Friedjung-ügy tárgyalását. A mai tárgyalás legérdekesebb része Markovics, a Slovenski Jug elnökének kihallgatása volt, amely bővelkedett az izgalmas jelenetekben; továbbá Szapáry László gróf levelének felolvasása.

Mai tudósításunk ez:

(Hazudik a tanu?)

A Friedjung-pörben ma drámai jelenet támadt Markovics tanu, a Slovenski Jug elnökének a kihallgatásánál.

Markovics egy hozzáintézet kérdésre kijelenti, hogy a Slovenski Jugot 1907. júniusban különválasztották a diákegylettől.

Friedjung izgatottan felugrik: Miért nem mondta ezt el eddig? Miért hallgatta el?

Benedikt dr. (a legnagyobb izgatottsággal): A védő dolga beszédében kimutatni, hogy a tanu összes állításai mind hamisságok voltak. Én magam nem átalom kijelenteni, hogy én őt alattomos hamis tanunak tartom.

Friedjung folyton közbekiált, mire az elnök figyelmezteti, hogy türtöztesse magát és hagyja abba a félbeszakításokat.

Benedikt dr.: Mindenekelőtt formaliter kijelentem, hogy a tanu vallomása hamis. (Nevetés a panaszosoknál.) Ha az ember a teljes igazságot akarja megmondani, akkor nem kell ilyen alattomos állításokkal előállania, hogy azt a látszatot keltse, mintha igazat beszélne.

Harpner dr. beszédében figyelmezteti Markovicsot, hogyha nem mondja meg az igazat, azonnal letartóztathatják és így szól:

— Megmarad Ön amellett, hogy a 20. és 21. októberben felvett tanuvallomások adatai az ő személyét illetőleg nem felelnek meg a valóságnak?

Markovics (erős hangon): Hazugság az egész. Én ezen a napon Berlinben voltam.

Az elnök átnyújt Markovics tanunak egy szerb táviratot, a mely a törvényszékhez érkezett Plute aláírással Markovics részére.

Friedjung felkiált: Ez az összeköttetés igazán nagyon érdekes!

Ezután folytatólag keresztkérdéseket intéznek Markovicshoz, a kinek szavahihetőségét Friedjung kétségbevonja, a mi arra indítja Harpner ügyvédet, hogy a tanu részére védelmet kérjen az elnöktől.

Benedikt védő a többi között kérdezi:

— Szokásos önéknél Belgrádban, hogy olvasósarnokokban bombákat helyeznek el, amelyek arra vannak szánva, hogy a mon.uegrói fejedelmet a levegőbe röpítsék?

A tanu megtagadja a választ.

A tanu szavahihetőségéről megindult rövid vita után Benedikt dr. azt mondja, hogy véleménye szerint a tanu vallomása hamis.

Harpner kérdésére a tanu nyomatékosan megmarad azon állítása mellett, hogy előbbi vallomásáról felvett jegyzőkönyvek az első betűtől az utolsóig koholtak és kijelenti, hogy a mig Berlinből válasz nem érkezik, Bécsben nem hagyja el.

Friedjung konstatálja, hogy Markovics brosúrája hamis adatokkal telt pamflett. A brosúrát felolvassák. Friedjung Markovicsal szemben konstatálja, hogy a brosúra arra a felszólításra konkludál, hogy Bosznia annexiójára háborúval kell felelni.

Markovics kijelenti, hogy a brosúrával tár-

gyilagos képet akart nyújtani a szerb hangulatról és tájékoztatni akarta az európai közvéleményt.

Tanu ezután egy esküdt kívánságára leírja a Slovenski Jug helyiségeit.

(Szapáry gróf levele.)

Markovics kihallgatása után az elnök felolvassa Szapáry László grófnak hozzá intézett levelet. Szapáry gróf sajnálkozását fejezi ki a felett, hogy a tárgyaláson nem jelenhet meg, ezért kéri tanuvallomásként a levélben küldött nyilatkozatát tudomásul venni.

Kijelenti a gróf, hogy Supilot nem ismeri, vele soha személyesen nem érintkezett. Előadja továbbá Szapáry gróf, hogy Dorotka zágrábi szerkesztő valómsága nem helyes. Jurgovics félreértette azt, amit ő mondott és így jutott Dorotka tudomására. Ez tíz évvel ezelőtt történt és így könnyen érthető, ha nem jól emlékezik vissza. Meglehet, — írja a gróf — hogy valamikor ezt mondtam: hallottam arról, hogy a kormány támogatja Supilot, de hogy ezt a nyilatkozatot mikor tettem volna, arra nem emlékszem.

Az elnök ezután holnapra halasztotta a tárgyalás folytatását.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Bohémek, opera. Bérletszűnet.
Péntek: Svihákok, operett. (B bérlet.)
Szombat: Talfun, szimfonia. (C bérlet.)

Bohémek.

(Opera 4 felvonásban. Irták: Giacosa G. és Illica L. Fordította: Radó Antal. Zenéjét szerzte: Giacomo Puccini. Bemutató előadás.)

Régen volt olyan zenei eseménye az aradi színháznak, mint a mai, amikor Puccininak, az újabb zeneirodalom legnagyobb költőjének leg szebb dalművét, a Bohémeket mutatták be. Nagy vállalkozás egy magyar vidéki színtársulattól és sikerrel állni meg ezt a dicséretes művészi produkciót, érdeme a direkciónak és szereplőknek egyaránt.

Puccini, a modern zeneirodalom legmerészebb uttorója nagy nehézségek elé állítja ugy a zenekart, mint a magánszereplőket és az énekkarokat. Egységes, művészi eredményt csak a leglekiismeretesebb munka, buzgalom és ambíció hozhat létre és ha a mai bemutató, melynek értékét még Takács Mihálynak, a magy. kir. Opera nagy művészeinek vendég szereplése is növelte, döntő nagy sikert hozott a színháznak, ez érdeme minden közreműködőnek, akinek csak része van Puccini remekművének előadásában.

A dalmű ezernyi szépségét legjobban a zenekar művészi interpretációja juttatta érvényre. Bámulatos, hogy a mi kis orkeszterünk képes Puccini nagy instrumentációs muzsikáját ilyen diadalmacian visszaadni; Tilger Árpád nagy művészi munkája előtt teljes elismeréssel adózunk és a siker javarészét az ő érdemének tudjuk be és a közönség ovációi méltán jutottak ki a kitűnő karmesternek.

Puccini operájának zenei méltatása nem lehet hivatásunk. A klasszikus szépségű dalmű egyik gyöngye a zeneirodalomnak és ha későn is hangzottak fel nálunk Puccini örökség dallamai, mindnyájan ismertük és bemutató számba csak a szereplők részéről számítható. Valóságos ünnepi hangulatban élvezte a közönség a nagyszerű premiert.

A kiváló vendégművész, Takács Mihály csodaszép baritonja elbűvölt mindenkit. Takács a legjobb és legkitűnőbb Marcell az egész világon és nagy az örömrünk, hogy tőle láttuk

és hallottuk először e pompás szerepet. A mi művészeink is föltétlen elismerést érdemelnek. Wlassák Vilma poétikus Mimi volt és gyönyörűen énekelt. Csupa szín és ragyogás volt az éneke és a közönségnek minden ünneplése méltán jutalmazta Wlassákok. Dióssy Musette szerepében meglepő énektalentumáról tett bizonyosságot. Eddig csak operettekben láttuk, mai szereplése meggyőzött bennünket arról, hogy a kitűnő primadonna komoly művészi feladatok megoldásában is előkelő helyen áll. Ferrari Rodolphe szerepében egyikét mutatta be legművészebb alakításainak. A nehéz és fárasztó szerepben elejétől-végig kiváló volt. Hangja frissen esengett és kitűnően disponálva, sok élvezetet nyújtott a közönségnek. Odry Attilát láttuk ma viszont, Schaurard szerepét a mult-kori szereplésénél jóval több sikerrel adva. Ma erőteljesen énekelt, biztosabban mozgott a színpadon. Zöldi adta Collinet, jól beleilleszkedve az együttesbe.

A karok a legjobb igyekezetükkel járultak a sikerhez, amit teljessé tett a stilszerű rendezés.
H. G.

* A pénteki zsur. A Kölesey-egyesület pénteki felolvasásának igen vonzó száma lesz Löwy Rózsi énekelőadása. Louis Denza „Si tu m'aimais” című dalát és „A tavasz” című német dalt adja elő Weichert Auróra zongorakísérete mellett. Az ő éneke előtt lesz a három szóbeli előadás. Bródy Béla társadalmi rajzán és Csányi Mátyás zeneirodalmi tanulmányán kívül a műsor tárgya Szöllösy István szabad előadása is ezzel a címmel: Jézuska, a könyv és a természettudományos gondolkodás. A felolvasásra 1 koronás jegyek ifju Klein Mór és Weisz Leó könyvkereskedésében kaphatók. A tagok igazolványukat használják belépti jegyül.

* Bulyovszky Lilla holttestét hazahozták. Bulyovszky Lilának, a Grácban hirtelenül elhunyt, egykori híres magyar színésznőnek holttestét Grácból hazahozták. Mint Budapestről jelentik, a koporsó tegnap érkezett a kelenföldi vasuti állomásra, ahol a gráci temetkezési vállalat az Entreprise emberei átvették a holttestet és diszkosin kiszállították a kerepesi-uti temető halottsházába. A legnagyobb ravatalos teremben díszes katafalkos ravatalt készítettek és arra helyezték pálmák és egyéb délszaki növények közé. A ravatal körül rengeteg gyertya ég. A temetés holnap, csütörtökön délután 3 órakor megy végbe a róm. kath. vallás szer-tartásai szerint. Beszentelés után a holttestet a kerepesi-uti temetőben levő Bulyovszky-családi kriptában helyezik örök nyugalomra. A Petőfi-társaság kegyelele jeléül Bulyovszky Lilla ravatalára díszes koszorút helyezett és a temetésen küldöttséggel vesz részt.

* A Royal-Orfeum decemberi műsora zsefolt házakat vonz állandóan. Az e heti újdonságok közül viharos sikere van a Mérgelési eset c. párisi jelenetnek, amelyről frappans fordulatai és szenzációsan meglepő befejezése révén mint páratlan trükkről beszélnek városzerte. A népszerű mes-senger-boy is szerepel már a Royal-Orfeum műsorán és pedig a Gyárfás Dezső kiváló ábrázolásában. A látványosságok közül a Márvány lányok, a 3 nő élőszobor tetszik különösen és lélekzetét visszafojtva figyel a közönség a Lebrunök bámulatos akrobatikus-táncait. A trabukói herceg 25-ik előadása után is a műsor főerőssége, a Zsur a legénylakásban és a Keztyűsbolt sok tréfáján és kómikus alakján rengeteg sokat kacag a közönség, amelynek Solti Hermin új kupléi mellett a jövő héten egy alkalmi kis karácsonyi operettben is alkalmá lesz gyönyörködni.

* Európa fejedelméi. Az Uránia-színház szenzációs látványossága, mely Európa fejedelméit mutatja be, nagy tetszést aratott a közönségnél. Először természetesen ő felsége, a mi királyunk jelenik meg a képen, midőn részt vesz a bécsi Urnapi körmenetben. Fallieres, köztársasági elnököt látjuk azután, amint ne-jével valami ünnepségről távozik. A demokrata államfő után az autokrata orosz cár és családja következik, amint szuronyverők közt, szinte futva sietnek el a bámuló tömeg soraiba kö-

zött. Alfonz spanyol királyról még akkor készült a felvé ei, mikor Loubet elnök idejében látogatott el Parisba. Nagy érdeklődésre számíthat a most halálos betegen fekvő Lipót belga király és környezete is. Az óriási termetű király az udvari páholyból nézi a löverseny lefolyását. Vilmos császárt a Hohenzollern-jacht fedélzetén örökitette meg a kinematograf. Az olasz királyt otthonában, a svéd, norvég és dán királyokat párisi látogatásaik alkalmával a köztársasági elnökkel együtt mutatja be a kiválóan sikerült mozgófénykép. 791

* A karácsonyi tárlat első napja. A Diószeghy-tárlatról ma a sajtó egybehangzóan elismerőleg emlékezett meg. A sajtó állásfoglalását a műértő közönség is osztotta, amely tömegesen kereste fel a Weisz Leó-cég emeleti termében lévő tárlatot. A fokozott érdeklődést mutatja az a körülmény is, hogy már az első napon 8 képet megvásároltak.

Anarchia a közös hadseregben?

Egy magasrangú tiszt cikke.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 15.

Az izgalmas ciankális gyilkos merénylet, melynek gyanúsítottja, Hofrichter Adolf főhadnagy a bécsi katonai törvényszék fogházában sinylődik, a hadsereg vezérkarában otthonos szellemről sok olyat derített ki, amely azt a mély elkéseredést, melylyel a csapatnál szolgáló tisztek vezérkari bajtársaik iránt viselkednek, megmagyarázza. A katonai ügyek felől rendszerint jól értesült bécsi lap, a „Zeit“ ma este érkezett számában egy vezető állásban lévő, igen magasrangú csapatost a következőkép festi a tisztakar felfogását a vezérkarról:

A Hofrichter-eset ismét pellengérré állította azt a korhadt alapot, melyen az osztrák és magyar hadsereg előléptetési viszonyai felépültek és megvilágította, mennyi rossz vért szült ez az Európában párára nem találó soronkívüli tömeg-előléptetés. Az egész hadiiskola nem más, mint egy olyan ház, ahol szerencsejátékot üznek, ahol évente körülbelül harminc szerencsefit neveltek, akik kerek hét esztendőt nyertek, míg kapitányokká léptek elő és akik a vezérkarba jutottak, ahol negyven elégedetlent produkáltak, akik hat, vagy hét évvel hamarabb lettek kapitányokká, de a „másodrendű“ csapat szolgálatra „kárhoztattak.“ És végül ott a felesleg, a tiz vagy husz főhadnagy, akik nem léptek elő soron kívül és a csapatnál alantas tiszti szolgálatot teljesítenek. Hogy egy-egy évfolyamnak ez az utóbb említett rétege a hadseregben csak az elégedetlenek számát szaporítja, az világos és legtöbbször valósággal anarchisztikus gondolkodásu. Ezt én magam tapasztaltam sok ilyen bajtársammal. Nem tudom, miért szükséges éppen a fiatal éveit élő katonatiszteket soron kívül előléptetni? Azaz, hogy tudom. Legtöbbször valamely magasrangú tábornok fia és az apa azt akarja, hogy még életében lássa magasrangban a fiát.

Irigységgel tekint a szárazföldi hadsereg tisztikara a minőségileg kitűnő tengerésztűnkre, ahol nem ismerik a rendkívüli előléptetés fogalmát és érezhető is azon a benső bajtársi viszonyon, mely ott él.

A szárazföldi hadseregnél ellenben mély örvény választja el a vezérkari tiszteket a csapatostól, amely igen gyakran ellenségeskedéssé fajul el.

A vezérkar kiváló elméjű főnökének nem állott módjában, hogy gyökeres változtatásokat eszközölhessen, hogy a német rendszert nálunk meghonosítsa. A fiatal vezérkari főhadnagy vezérkari századosná lesz, anélkül, hogy csak

egy századot vezetett, vagy századnál parancsnoki szolgálatot teljesített volna. Míg őrnagy nem lesz, valamely vezérkari irodában tölti idejét és csak mint törzstiszt kerül egy-két évre csapathoz.

Néhány gyakorlaton részt vesz, gyorsan visszaurran a vezérkarhoz, hogy mint ezredes kerüljön vissza a csapathoz, átveszi az ezred parancsnokságát és ott kiképezi a törzstiszteket, századosokat a csapatostól, illetve öreg, érdemes tiszteket nyugalmába kerget. Mint tábornok még mindig kitűnően van konzerálva, asszonyokra les és egyáltalában minden alkalommal jól játsza a „sneidig katonát.“

Ilyen vezérkari tisztekekkel nem törték volna pozdorjává a japánok az oroszokat és mi is jól tennők, ha a németek példáját követnők és a japánokhoz mennénk tanulni. A mi katonai Monte-Karlónk, a hadi iskola, túl sok rossz gyümölcsöt termelt és a hadsereg szellemét nagyon is megrontotta.

Lipót király végórái.

A haldokló — a leányai ellen.

Távirati tudósítás.

Arad, december 15.

Lipót belga király utolsó óráit éli. Az orvosok, akik ma újabb műtétet akartak végezni a királyon, lemondottak erről, mert az aggastyánon már semmiféle orvosi tudomány nem segíthet. A haldokló Lipótot nem tudja megindítani leánya, Klementina hercegnő, hogy mielőtt örökre lezárna szeméit, engesztelődjék ki gyermekei, Lujza és Stefánia hercegnők iránt. A király következetesen megmaradt kijelentése mellett: nem kívánja látni leányait és megtiltotta, hogy azok halálos ágyánál felkeressék.

Mai távirataink ezek:

A király és leányai.

Brüsszelből táviratozzák: Klementina hercegnő és a flandriai grófné, valamint a király egész környezete eredménytelenül fáradoztak, hogy a királyt két leánya, Lujza és Stefánia hercegnőket illetőleg más hangulatra bírják. Arra kérték a királyt, hogy legalább halálos ágyán nyujtsa kezet békülésre a két hercegnőnek, de a király hajthatatlan maradt és az összes békítési kísérletekre határozott nemmel válaszolt. Lujza hercegnő hír szerint már Kölnbe érkezett és megérkezését Brüsszelbe még ma várják, de a kastélyban nem fogják fogadni.

Párisból táviratozzák: A Matin budapesti tudósítójának Lujza hercegnőve: folytatott beszélgetését közli: A hercegnő elmondta, hogy három nap előtt táviratot intézett a király magántitkárához, kérve, hogy eszközölje ki a királynál, hogy őt betegágyánál fogadja.

— Táviratomra huszonnégy óra múlva válaszoltak, — mondotta a hercegnő — és pedig két távirattal. Az egyik távirat lakonikusan közölte, hogy a műtét kűszöbön van, a másik pedig azt, hogy a műtét sikerült. Kérdésemre nem kaptam választ. Erre én a titkárhoz újabb táviratot intéztem, melyben örömmel fejeztem ki azon, hogy a király túl van minden veszélyen és remélem, hogy kérésemet közölni fogják a királynál. Eme táviratomra nem kaptam választ.

Köburg Lujza környezetében a következőket mondották a király és Lujza hercegnő közötti viszonyról:

— A királyi hercegnő atya betegsége óta naponként tiz-tizenöt táviratot kap Brüsszelből olyan emberektől, akik hűségesekek hozzá. Ma is több távirat érkezett, amelyek jelentették, hogy a királyt operálták és az operáció sikerült. A királyi hercegnő több ízben fordult atyjához, hogy elébe járulhasson, de ellenségei mindig meg tudták akadályozni, hogy atya fogadja. A ma érkezett táviratok megnyugtatták Köburg Lujzát, aki atya betegsége miatt napok óta aludni sem tud a kiállott izgalmaktól. A mai táviratokra vonatkozólag Lujza hercegnő így szólt:

— Azt hiszem, hogy még teljes egészségben, felgyógyulva fogom viszontlátni atyámat. Ez az én legforróbb vágyam. De ha a sors úgy akarná, hogy atyám nem marad életben, ezer akadályt leküzdve sietek hozzá.

Tegnap azt jelentették, hogy az udvar táviratilag Brüsszelbe szólította Köburg Lujzát. Ezt megcáfolják. Ellenben igaz, hogy a királyi hercegnő minden pillanatban várja távirati meghívását.

Ma éjjel Köburg Lujza környezete táviratot kapott Brüsszelből, a melyben jelentik, hogy azok a hírek nem igazak, a melyek Lipót király javulását jelentik, ellenben igaz az, hogy a király állapota aggasztó és a katasztrófa minden pillanatban beállhat. Az orvosok véleménye szerint a holnapi napot nem éli át.

Tegnap este az a hír terjedt el a fővárosban, hogy Köburg Lujza titokban elutazott Budapestről a belga határra. Ez a hír nem igaz. Tegnap éjjel a hercegnő még Budapesten volt.

Brüsszelből táviratozzák: Stefánia hercegnő, Gagern bárónő kíséretében ma délelőtt Brüsszelbe érkezett.

Brüsszelből jelentik: Lónyay grófnő, aki ma megérkezett és akit a lakosság nagy óvációban részesített, délután még hiába várt engedélyre, hogy a király betegszobájába mehessen. Estig ezt az engedélyt nem kapta meg. Lujza hercegnő is kiterő választ kapott eddigi távirataira és teljesen kizártnak tetszik, hogy neki egyáltalában megengedjék a Brüsszelbe utazást. A király Klementin hercegnő előtt határozottan kijelentette, hogy Lujzát nem akarja látni. Vagyoni tekintetben a király intézkedéseket tett, hogy Stefánia és Lujza hercegnőknek a köteles részen tulmenő anyagi követeléseik lehetlenné váljanak.

Egy másik táviratunk a belga udvar köréből a következőket jelent:

Lónyay grófnő nem saját elhatározásából jött Brüsszelbe, hanem mert a trónörökös pár és a flandriai grófnő felszólították, hogy utazék a belga fővárosba. Lónyayné, dacára a közte és apja között lejátszódott jeleneteknek, nagyon szereti atyját és szándékában sincs vele, vagy hagyatékával szemben valami anyagi követeléssel fellépni, csupán morális jogát akarja érvényesíteni és az őt megillető helyet elfoglalni apja betegágya mellett. Reméli, hogy ez lehetséges lesz, mihelyt Vaughan bárónő kényszerülve lesz a kastélyt elhagyni. Lónyayné nagy súlyt fektet arra, hogy ne helyezék őt nővérével, Lujza hercegnővel egy sorba, mert az oseeledeteivel egész családjának szimpátiáját elvesztette. Ő semmiféle összeköttetésben Lujzával nem áll, amit kizárna már az a szívélyes viszony, mely közte (Lónyayné közötti) és a bécsi udvar között uralkodik.

Brüsszelből táviratozzák: Amidőn Lónyayné ma reggel Brüsszelbe érkezett, bebocsátást kért a betegágyhoz. A flandriai grófnő palotájában várta a választ, mely fél 12 kor érkezett meg és úgy szólt, hogy az orvosok,

tekintettel a király válságos állapotára, a látogatást nem engedhetik meg. Természetesen ez az orvosi verdikt nem felel meg a tényeknek és a király maga utasította vissza Lónyaynét.

Az örökösök csatározása.

Brüsszelből táviratozzák: Vaughan báróné, a király morganatikuss felesége az operáció tartama alatt a király szobájának közelében tartózkodott. Vaughan báróné, aki 35 éves, néhány héttel ezelőtt egy gyermeket szült. Ennek a gyermeknek Lipót király az atyja. A szülést eddig eltitkolták.

Vaughan báróné három gyermeke javára, igényt fog tartani a király hagyatékának egyharmad részére, köteles rész címén. Hírlik az is, hogy a király elhunyt után Lujza hercegnő a hagyatékra zárlatot kér, de ha ezt ő nem teszi meg, a hitelezői fogják megtenni.

Az utolsó hírek.

Brüsszelből táviratozzák: A király állapota állandóan aggasztó. Az utolsó hírek szerint az orvosok is teljesen reménytelennek tartják a felség állapotát és az operáció tervbe vett megismétlésétől is elállottak.

Brüsszelből táviratozzák: A király senki mást, mint Vaughan bárónét nem hajlandó fogadni. Még a trónörökös és a flandriai grófnőt sem fogadta. Mindenki az azt válaszolja, hogy a király alszik és nem akarja magát zavartatni. Vaughan báróné ma reggel óta állandóan a király mellett van.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 16-án az időjárás: változás nem várható.

— A budapesti tudományegyetem az aradi vesztőhelynek. Budapestről jelentik, hogy a tudományegyetem tanári kara mai ülésén 200 koronát szavazott meg az aradi vesztőhely számára az egyetem nevében.

— Unitárius istentisztelet az aradi lutheránus templomban. Megirtuk annak idején, hogy az unitáriusok új egyházközséget alakítottak Aradon. A kolozsvári egyházkormányzati főtanács az egyházközség alakítását az ősszel tartott nagygyűlésén tudomásul vette és jóváhagyólag megerősítette, mint a budapesti unitárius egyház fiókját. Vasárnap, e hó 19-én, abból az alkalomból, hogy az új egyházközség hivatalosan is megkezdte működését, Aradra jön Józán Miklós budapesti esperes és urvacsoara-osztással egybekapcsolva istentiszteletet tart. Az ünnepséget ezuttal az ág. evangélikus templomban tartják, melyet e célra az egyházközség vezetősége a legnagyobb készséggel engedett át a testvér protestáns hitfelekezettnek. Az istentisztelet vasárnap délelőtt feltizenkettkor kezdődik s azon vallásfelekezeti különbség nélkül résztvehet mindenki. Józán Miklós esperes az istentisztelet alkalmából a következő felhívást bocsátotta ki:

Meghívás. Értesitem az aradi és aradvideki hűveinket, hogy folyó hó 19-én, aradi leányegyházközségünk megalakítása illetőleg hivatalos működése megkezdése alkalmából az ágostai evangélikus testvér egyház főúti templomában vasárnap délelőtt fél 12 órakor urvacsoara-osztással kapcsolatos istentiszteletet tartok. Felkérem széleszórán élő hűveinket, hogy az istentiszteleten lehetőség minél számosabban szíveskedjenek megjelenni. Egyben felhívom mindazokat, akik az aradi leányegyházközségünkbe való felvételre még nem jelentkeztek volna, jelentkezzenek Pál Miklós tanár ur, egyházi tanácsos-gondnokunknál Mikes Kelemen-utca 36. sz. a. Atyafiságos szeretettel: Budapest, 1909. december 14-én. Józán sk. unitárius esperes.

— Pályázatok városi tisztviselői állásokra. A január havi törvényhatósági bizottsági közgyűlés két tisztviselői állás betöltéséről gondoskodik. A rendőrfogalmazói tisztség Török Lajos távozásával üresedett meg és már a decemberi közgyűlésen meg is történt volna a választás, ha Mikes Gábor dr., az egyedüli pályázót időközben nem választották volna meg temesvári rendőrkapitánynak, Mikes dr. távozása folytán megüresedik egy rendőrségédtiszt állás is, továbbá az adóhivatalnál egy iroda segédtszti hely vár betöltésre. Varjassy Lajos polgármester ma írta ki mindhárom állásra a pályázatot. Valameányinek határideje december hó 30-án jár le. A rendőrségédtisztet a főispán nevezi ki és azért a pályázat az ő címére intézendő, de a polgármesteri hivatalhoz adandó be.

— Az új indóház tervei. Az építészeti bizottság — mint azt jeleztük — ma délután tartott ülésében foglalkozott az új állomási épület terveivel és javaslatba hozta, hogy az építési engedélyt a tanács adja meg. Azonban mint óhajt közli a bizottság az államvasutak igazgatóságával, hogy a jobb szárnyra tervezett földszintes épület helyett egyemeletes építsen, kiköti továbbá, hogy az indóház előtti tér legalább negyven méter szélességű legyen, végül, hogy a rendőrség szolgálati helyisége a nagy csarnokból nyíljon.

— Az aradi vesztőhely elnevezése. Reviczky Károly, volt függetlenségi párti országgyűlési képviselő a következőket írja:

„Vesztőhely”-nek nevezik azon térséget, melyről 1849. okt. 6-án, a magyar haza tizenhárom legjobbjának a lelke az égbe szállt. Igaz, hogy tizenhárom nagy hazafi vesztette el az életét! Igaz, hogy a nagy hazafiakban szükkölködő szegény magyar haza pótolhatatlant vesztett a tizenhárom élettel! Igaz, hogy az akkori zsarnoki hatalom a tizenhárom vértanú életét csak oly közönyvel oltotta, mintha tizenhárom vacsoravesztőnek okozta volna vesztét. De nekünk: a nagy elődök kicsiny utódainak nem szabadna azon helyet, melyen dicső hőseink, megdicsőült vértanúink hazánkért dobogó szíve megszünt verni, egyszerűen vesztőhelynek nevezni. Nem szabadna, mert mi tudjuk jól, hogy ez reánk magyarokra több mint vesztőhely, az idegenek pedig ezen elnevezésből nem szerezhetnek tájékozást arról, hogy mi a magyaroknak ez a szent hely. A magyar nemzetnek ártatlanabb és nagyobb vértanúi az aradi tizenháromnál, még nem voltak s így azon hely, melyen vértanúságot szenvedtek, inkább lenne nemzeti kálváriának, mint vesztőhelynek nevezhető. Akkor, mikor a bitófákat felállították, vesztőhely volt. De azon peretől fogva, melyben szabadsághőseink dicső lelküket ott kilehelték, kálváriává avattatott. Most, midőn a nemzet kegyelele megvásárolni akarja azt a szent helyet, melynek már régen nem lenne szabad másénak lenni, alkalomszerűnek tartom az intéző körök bácses figyelmébe ajánlani, hogy a megszerzendő helynek egy méltóbb elnevezést adjanak. Reviczky Károly.

— Lövés a fiume — budapesti gyorsvonatra. Fiuméből táviratozzák: A Fiuméből — Budapestre induló gyorsvonatra, amint Susák állomást elhagyta, ma ismeretlen tettesek rálöttek. A golyó egyik hálókocsi ablakán keresztül furódott, de nem sebesített meg senkit. A vonaton utazott Nákó Sándor gróf fiemei volt kormányzó. Ezzel kapcsolatban azt a hihetetlenül hangzó hírt terjesztik, hogy a volt kormányzó ellen akartak merényletet elkövetni. Megállapították, hogy a lövés revolverből eredt. A nyomozás eddig eredménytelen.

— Házasság. Tegnap, kedden esküdték örök hűséget Rozgonyi Lajos honvédhadnagy Friedrich Ilonkával.

— Hofrichter főhadnagy ügye. A bécsi katonatiszti mérgezés ügyében — mint egy mai táviratunk jelenti — már nagyon előrehaladt a nyomozás és bizonyos irányokban pozitív eredménnyel járt. Így befejeződött már a mérgevizsgálat és hírszerint kitűnt, hogy az ostyákban nem tiszta ciankáli volt, hanem chinin is. Ez azért fontos adat, mert Hofrichter főhadnagyról a vizsgálat során kiderült, hogy több ízben vásárolt cianint, állítólag felesége betegségének csillapítására. A főhadnagy egészségi állapota különben kezd nyugtalanító lenni, aminek a hosszú vizsgálati fogság is oka lehet ugyan, de nem lehetetlen, hogy a főhadnagynak egy régebbi idegbetegségéből következik. gyvendje, Pressburger dr. folytatja az adatgyűjtést és úgy nyilatkozik, hogy a kezei között levő adatok teljesen megerősítik a főhadnagy ellen emelt vádat.

— Pályázat. Az Andrányi Károly-alapítványi gyermekkorház igazgatósága pályázatot hirdet a kórház 1910. évi hus, zsír, tej, főzék, liszt és droguista-cikk szükségleteire. Az egykoronás bélyeggel ellátott ajánlatok Visky Pál dr. kórházi igazgató főorvos címére küldendők be december 26-ig. A pályázati feltételek a polgármesteri hivatalban tekinthetők meg.

— Ezüstlakodalom. Klein Sámuel, a „Kreosan”-kávéház tulajdonosa Pécskán folyó hó 16-án ünnepli ezüstlakodalomát nejével, született Steinberger Bertával.

— Szövetkezés egy csecsemő elpusztítására. Budapestről jelentik: Özevgy Bordás Ferencné született Medve Teréz, aki a Márton-utca 35. c. szám alatt szolgált, reményteljes állapotba jutott. A gyermektől mindenáron szabadulni akart és felkereste Píró Ferencné született Kolczar Anna szülésznőt Konti-utca 45. szám alatti lakásán. A cseléd megegyezett a szülésznővel, aki a következő nap elment a cseléd lakására és ott egy őrmester feleségének közreműködésével műtétet végzett az asszonyon. A műtét azonban csak annyiban sikerült, hogy a gyermek idő előtt, hét hónapos korban született meg, de élve. A szüléshez a cseléd már nem Píróné, hanem Horváth Mihályné született Tóth Mária szülésznőt hívta és megkérte, kezelje úgy a gyereket, hogy elpusztuljon. Horváthné úgy is tett. A koraszülöttet vattába kellett volna burkolnia, a szülésznő e helyett a gyereket kitette a hidegre, ahol el is pusztult. A rendőrség e tényállás megállapítása után letartóztatta özv. Bordás Ferencné, Píró Ferencné és Horváth Mihályné szülésznőket; az őrmester feleségét, akinek a nevét még nem tudja, nyomozza. Érdekes, hogy Bordásné kedvese ellenezte a gyermek elpusztítását, s amikor megtudta, hogy az asszony szülésznőkkel tárgyal, elhagyta. Bordásné a rabkórházba kellett szállítani, ahol most haladoklik.

— Riadalom. Budapestről jelentik: Nagy riadalmat okozott ma délelben a Múzeum-körutón lévő Neumann ruhakereskedő cég üzlete előtt egy kocsis garázdálkodása. Wald testvérek Király-utcai szállító cég kocsija megrakottan az uttesten haladt, amikor a kocsis egy inasgyerek inceselkedésére az inas után hajított egy hatalmas kampósszöveget. A súlyos vasdarab szerencsére sem az inasgyereket, sem más járókelőt nem talált, hanem a Neumann M. cég egyik kirakatába repült. A hatalmas üveg-tábla csörömpölve hullott szét s az üvegszilánkok jobbra-balra repültek. Egyszerre óriási néptömeg verődött össze, amely a kocsist meg akarta lincolni. A rendőrség azonban idejében közbelépett. A cég kára jelentékeny. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— A katonai hivatalnokok kardbojtja. Meg-
értük, hogy a király rendelkezése a katonai hi-
vatalnokok a csapatiaszti kardbojtához hasonló,
de azzal nem egyező bojtot hordhatnak a jövő-
ben. Mint Bécsből jelentik, a király katonai iro-
dájába beosztott katonai hivatalnokok a rendes,
arany tisztibojtot és tisztí csillagot viselhetik.

— Köszönetnyilvánítás. Hirschl Zsigmond és
neje voltak szivesek az aradi agghonvédeknek
karácsonyfájára 10 koronát adományozni, amely
nemes szívü adományért az aradi 1848-49 es
honvéd-egylet ezuton is a leghálásabb köszönetét
nyilvánítja. Simay István egyll. elnök. May Sema
jegyző.

Az orth. izr. hitközség imaháza részére Jau-
lusz Henrik budapesti kereskedelmi utazó ur volt
szives 1 drb ezüst örökmécses és 1 drb diszes
gyertyatartót adományozni, mely nemes tettért
ezuton nyilvánítunk hálás köszönetet. Orth. izr. hit-
község elnöksége.

— Sikasztás egy vasuti szövetkezetnél. Bu-
dapesti tudósítónk jelenti: Egy héttel ezelőtt
kiderült, hogy a budapesti „Takarék, vasuti
szövetkezetnél“ Finda József alkalmazott 42
ezer koronát sikasztott. Finda beismeri a sik-
kastást, de a ma megtartott házkutatás alkalmá-
val olyan körülmények merültek fel, ame-
lyek azt látszanak valószínűsíteni, hogy Finda
két tisztviselőtársának is része van az ügyben.
A rendőrség most ezek ellen is kiterjesztette a
nyomozást.

— Arad domináló helyzete. Van e, aki ezen
mozgalmas napokban kétségbe vonná azt, hogy
Arad domináló helyzetet vívott ki magának a ke-
reskedelem terén. Igazi központ vagyunk s ezt sok
egyében kívül szolid, versenyképes kereskedelmi
köreinknek köszönhetjük. Öröm nézni, mint csoportosul
a vidék mindinkább Arad köré. S midőn
erről írunk, lehetetlen megfedekezünk arról a
páratlan fellendülésről, melyet Fischer Simon Áru-
háza vett a Szabadság-téren. Gyönyörű kirakatai
szinte lenyűgözik a szemlélőt, az árubáz belseje
pedig karácsony idején valóságos tündéri lát-
ványt nyújtanak. Ily választék még sohasem volt
Fischer áruházában, például a baba-raktár egyszé-
rűen tüneményes. Nem csoda, ha a közönség se-
regestül tódul ezen áruházba. 4711

— Elragadtatással szemléli mindenki Wein-
berger Ferenc jóhírű ékszerészünk gyönyörű
karácsonyi ajándékait. Nagy briliáns-, ék-
szer és ezüstneműek raktára, tulajdonosok és alkalmi
vételek folytán. Mesés olcsó árak. Telefon 439. 4628

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara
fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz.
Telefon 657. 2811

— Izléses, értékes karácsonyi ajándékok
olcsó árakban Grallert J. és fia ékszerésznél
beszerezhetők. Briliáns, éks er ezüstáru és óra-
raktár. Telefon 728. 4565

— Perzsa szőnyegraktáramat a Neuman-pa-
lotában Széchényi-utcai oldalon megnyitottam.
Szives pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarcz
Zsigmond. 4892

— Weisz Hugó fényképész kéri megrendelést,
karácsonyra szánt felvételeiket csakis előjegy-
zés szerint eszközöljék. Telefon 211. 4562

— Alkalmas karácsonyi és ujévi ajándékok:
női táskák, ridikül pénz, szivar, cigaretták és név-
jegytárcák, manikür, fésűgarnitúrák, hajdiszkek,
valódi francia és angol illatszerek legnagyobb
választékban és legolcsóbb árakon kaphatók
Hegedűs Gyula üzletében, Aradon, Andrásy-
tér 15. 3771

— Deutsch Sándor táncintézetében (ipartes-
tület díszterme) a második cikluson a tanítás f.
évi január hó 8-án veszi kezdetét, melyre be-
iratkozni már most lehet Bercsényi Miklós-utca
18. szám alatt. Diák, kereskedő és iparos ko-
lonok, külön órák háznál, vagy pedig táncin-
tézetben. 4666

— Szabó féle pármái ibolya szappan a szap-
panok ideálja. Rendkívül kellemes illata s bőr-
puhító üdítő hatása olyan, hogy egyetlen kül-
földi szappan sem vers-nyezhet vele. Ha iga-
zán finom szappannal akar mosdani, felesleges,
hogy drága külföldi szappant vegyen. Egy da-
rab 70 fill., 3 drb. 2 kor. Készíti Szabó Béla
pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Ara-
don Vojtek és Weisz, Hanzu Nesztor és He-
gedűs Gyula cégeknél. 3943

— Legideálisabb karácsonyi ajándék a szép
ékszer, melynek legjobb elkészítése és beszer-
zési forrása Waldmann J. ékszerüzlete Arad,
Szabadság-tér 14. (Fiume mellett.) 4441

— Francia likörök legbiztosabb készítésére,
— házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér
Vojtek és Weisznál. 17

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbeteg-
ségnél és hurottos bántalmaknál kitűnő hatású.
Természetes vasmentes savanyvíz. 1942

Kapható Ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipóczy
Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudóifrakpart 8.

TARKASÁGOK.

(Mulik az idő.) Ez a kis történet két ismert
öregedő aradi urról szól. Mindakettőnek már de-
resedő hajfürtjei voltak még a mult héten is. Ma
már azonban szép fekete hajuk van és egyáltalán
nem látszik meg rajtuk, hogy hány évtized terhe
ül a vállukon. Tudnillik mindakét ur szerfölött
kedveli a női nemet és a siker érdekében minden
külső jelet el akarnak tüntetni, ami az öregségre
emlékeztetné a hölgyeket. A hajuk és a bajuszuk
feketességéhez jól illik a gombyukba tűzött hatal-
mas virág.

A minap hosszú távollét után a két festett
hajú Don Juan találkozott a korzón és csodál-
kozva látták, hogy már nem őszek. Megkérdezte
az egyik:

— Hogy van kedves pajtásom?

— Hát csak lassan. Veszedelmesen mulik
az idő.

Amire a másik nevetve mondta:

— Veszem észre. Mindaketten félelmetesen —
feketedünk.

(Az orvosság.) Néhány nap mulva különös
beosületsértési pört fog tárgyalni az aradi bünt-
ető járásbírószág. A panaszos egy vidéki orvos,
aki a falubeli egyik parasztagdát azért pörölte be,
mert az arcul vágta. A pör története ez:

A szóban lévő gazda nemrég elment az or-
voshoz és panaszkodott:

— Tekintetes orvos ur, valami nagy baja le-
het a feleségemnek. Azt hiszem, a nyelvén valami
fura daganat támadhatott, mert egy idő óta úgy
pörög, mint a kereplő. Ha elkezd kiabálni, akkor
ki kell szökni a házból. Ezelőtt nem volt ilyen.

Az orvos, aki nagy kedvelője a természeti
gyógymódnak, azt mondta a parasztnak:

— Ha legközelebb kerepelni kezd az asszony
vágja képen. Így.

Es itt erősen pofonította a magyart.

— Ha ez se használ, akkor még erősebben
üssse képen kétszer. Majd meglátja, hogy a harma-
dik után elhallgat.

Két hét mulva diadalmas arccal jelentkezett
az orvosnál a parasztember.

— Boldeg vagyok, tekintetes orvos ur. Hasz-
mált az orvosság.

— Hát hogy csinálta?

— Ugy, — magyarázta a paraszt — hogy
amikor elkezdett kerepelni, hát a képire törültem
egy gyenge pofont. Akkor még jobban kiabált.
De azután kiadtam neki a második porciót. Ez
olyan erős volt, hogy elcsendesedett tőle. Azóta a
szavát is alig lehet hallani. Nem akarom, hogy a
harmadik elveszzen — mondta a paraszt és erő-
sen arcul ütötte az orvost — hát visszahoztam a
tekintetes urnak.

(A kutya és a ló.) Egy galiciai zsidó sok
szépet hallott Magyarországról, úgy, hogy kedve
kerekedett személyesen is meggyőződni a valóság-

ról. Utra kelt, persze gyalog s be is járt egy pár
várost, falut. Egy magyar faluba került, ahol igen
barátságosan fogadtatásban volt része.

Mindenfelől, jobbról-balról fogvicsorgató ku-
tyák fogták körül, szegény azt se tudta, hogy
merről védekezzen. Hogy milyen szánandó állapot-
ban volt a kaptánja, azt talán fölösleges leírni.

Végre nagy kinosan keresztül küzdötte ma-
gát a falun, melynek végén még egy hatalmas ro-
hamot intéztek ellene a kuvaszok. A védekezés itt
már kétségbeesítő volt s azzal végződött, hogy a
szegény vándor egy kiálló kőben megbotolva, vé-
gigterült a földön. És csodálatosképen az üldözői
erre úgy megszéledültek, mint a kezes bárány.
Egy pár tompított osaholás után otthagyták a két-
ségbeesett embert.

A csöndre aztán ez is feltápázkodott, kapt-
tánja ujjával megtörölte veritokes homlokát s köz-
ben kicsinylően mondta ki a lesújtó kritikát:

— Furcsa egy ország ez a híres ország,
ahol a követ megkötik, de a kutyákat szabadon
hagyják...

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Good Templar rend aradi „Kitartás“
páholyának esütörtöki nyilvános, rendes ülésén
az iszákosság következményeiről fognak elő-
adást tartani. Vendégeket szivesen lát a pá-
holy. Belépti díj nincsen. Az előadást követő
vitában bárki részt vehet és kifejtheti nézetét.
Az előadás este fél kilenkor kezdődik az Ipar-
testület I. emeleti tanácstermében.

A meghülés

az az ajtó, amely a komoly betegségeket be-
bocsájtja, de a SCOTT-féle csukamájolaj EMUL-
SIO becsukja az ajtót, még mielőtt a betegség
oda beférközhessen.

A SCOTT-féle EMULSIO

5741/9

tisztaságával, emészthetőségével és
gyógyító erejével nagy hírnévre
tett szert.

Az Emulsió vásár-
lásánál a SCOTT-
féle módszer véd-
jegyét — a halászt
— kérjük ügye-
lembe venni.

Orvosok, szülésznők, szülők és
betegek ajánlják mindennemű to-
rok- és mellbajoknál mint az egész-
ség meguizható támaszát.

A SCOTT-féle EMULSIO a legki-
válóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— Közgazdasági előadás. Az Aradvár-
gyei Gazdasági Egyesület meghívására Hollagi
Nándor, a zólyomgyeji gazdasági egyesület
titkára ma délelőtt Aradon a vármegyeház
nagytermében előadást tartott az új adótör-
vényről és különösen azoknak a gazdákat érintő
részéről. Az érdekes előadást nagy közönség
hallgatta meg.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 15.

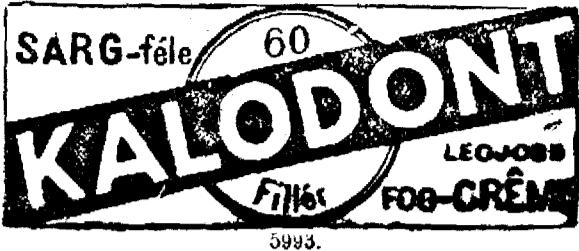
Amerika 1/2-el olcsóbb. Kínálat gyenge, vételkedv
nincs, üzletelen, 5 fillérrel olcsóbb árak.

Az árak 50 kilóként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Tengeri 1910. májusra	6.69—6.70	6.71—6.72
Buza 1910. áprilisa	13.90—13.91	13.91—13.92
Zab 1910. áprilisa	7.57—7.58	7.58—7.59
Rozs 1910. áprilisa	9.92—9.93	9.92—9.93
Buza 1910. októberre	11.77—11.78	11.78—11.79
Buza 1910. májusra	13.77—13.78	13.78—13.79
Rozs 1910. októberre	8.91—8.92	8.91—8.92

Zárul 5 órakor

Osztrák hitelrészvény	—	—	—	670.25
Magyar hitelrészvény	—	—	—	731.50
Államvasut	—	—	—	744.75

IDEGENEK ARADON.

— December 15. —

Fehér Kereszt szálloda. Lövy Károly utazó Budapest. — Hónig Árpád utazó Budapest. — Kőszegi Zsigmond utazó Budapest. — Bleier Armin igazgató Gurahonc. — Frank K. utazó Budapest. — Jásztrabszky Kálmán birtokos Budapest. — Barta Jenő utazó Budapest. — May Leó utazó Budapest. — Heincz Emil utazó Bécs. — Bruchtemer Rezső gyáros Budapest. — Bakonyi Lukács utazó Kőbánya. — Schmidt Mihály utazó Budapest. — Horváth K. dr. ügyvéd Déva. — Bors Emil bankigazgató Déva. — Kovács Félix utazó Budapest. — Wessh Adolf kereskedő Versec. — Szeiberger Adolf utazó Budapest. — Karczag János utazó Budapest.

Központi szálloda. Meisner Frigyes intéző Szőlős. — Molnár Izidor utazó Budapest. — Kovács József mérnök Budapest. — Havas Zsigmond utazó Budapest. — Winkler Mór utazó Szeged. — Házas János utazó Budapest. — Kanders Róbert utazó Budapest. — Carló Pál utazó Budapest. — Hirschfeld László utazó Galgóc. — Lantos Mór mérnök Budapest. — Steinberg Bertalan vállalkozó Petrozsény. — Szigeti Manó irnok Budapest. — Mandl Mór utazó Budapest. — Juliusz Mór utazó Budapest. — Rózsa Lajos utazó Budapest. — Lovber Adolf utazó Budapest. — Vunkfel Gyula utazó Budapest. — Schwéd Ferenc utazó Fegyeháza. — Seeman Odön utazó Budapest. — Molnár Izidor utazó Budapest. — Ungár Mór mérnök Miskolc. — Lusztig Sándor utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Veress Gyula utazó Budapest. — Gota Mátvás utazó Budapest. — Orbán Cornél dr. plébános Kiszfalud. — Herman Iván birtokos Pankota. — Roth Samu utazó Brád. — Gordon Róbert hajózási biztos Budapest. — Kransz Frigyes utazó Budapest. — Róbert Sándor bányakezelő Paulis. — Koromzay Fieyes britokos Budapest. — Németh András magázó Orosháza. — Sucez Antal áll.-főnök Nagyszőlős. — Szemeredy János magázó Nagylak.

Vass szálloda. Klemeszt Jakab utazó Pécs. — Koch Ignác utazó Bácsalmás. — Helle Antal költőgyáros Budapest. — Mosán Miklós jegyző Nagybányegyes.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1909. évi december hó 16-án

A) Bérletszünet. A) Bérletszünet.
Takács Mihály, a budapesti Operaház műve
szének vendégfelleptével:

Behémek.

Opera 4 képből. Irták: Giacosa G. és Illica L. Fordította: Radó Antal. Zenéjét szerette: Puccini Giacomo.

HZEMÉLYEK:

Rodolphe	Ferrari A.	Mimi	Wassák V.
Schaunard	Odry Attila.	Musetta	Dióssy Nuszt.
Morel, festő	Takács M.	Benoit	Polgár S.
Colline	Zöldi A.	Alcindor	Leóvey Leó.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. december 16-án, csütörtök:

1. Tessék jönni! Humoros. — 2. Ártatlanul gyanúsítva. Dráma. — 3. A nap leánya. Ballet. — 4. Norvégia. Természet után. — 5. Pali, a szép ember. Humoros. — 6. Európa fejedelmői. Látványosság. — 7. Jobbra, vagy balra? Humoros. — 8. Jót a rosszért. Dráma.

December hó 22. és 23-án este fél 9 órakor

Jézus élete és halála,

Haydn Jézus szenvedései című oratóriumával. Teljes zenekarral. Vezényli: Csanyi Mátvás, az aradi Nemzeti Színház karnagya.

Előadások délután 5 órától kezdve.

Hölgyeknek

• legkellemesebb •

karácsonyi meglepetés!

∴ egy gyönyörű ∴

Kézápoló készlet

remek kivitelben. — Gyöngyház, ezüst, elefántesont, teknőc, teknőc utánczat esont, cocus és ébenfából 3 koronától 70 koronáig minden árban, — továbbá

Mint hasznos és igen

Kedves ajándék

egy csinosan összeállított

Fésű garnitúra

1 tükör, 1 hajkefe, 1 bontó-, 1 nyeles és 1 porfésű tartalommal. 3511

Legfinomabb Francia

Illatszertársaságok

dus választékban.

Rendkívül izléses japán mintájú

Illatszertársaságok

(Kazetták)

2 üveg divatos parfüm, 1 darab finom szappan és poudertartalommal 4 koronától kezdve minden árban.

Házu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-u. 2.

Városi és megyei telefonszám 455.

Szénüzletünket

Andrássy-tér 14 sz. Hermann-palotából

jelentékenyen megnagyobbítva

Boros Béni-tér 2. szám

saját házukba, a Széchenyi gőzmalommal szemben

≡ áthelyeztük. ≡

Allandóan nagy készletben mindenkor legjutányosabb árakon

elsőrendű Magyar és Porosz bányákból
kőszén és kokszt,
kovács kőszén

Jól kiegészített, pormentes

Bük-faszén.

Szállítványainkat pontosan mérve, plombázott zsakokban, a miniszteri és főkapitányi rendelet szerint teljesítjük.

Becses rendelvényeit új irodában úgy mint eddig személyesen, levelező-lapon agy

Telefon szám 139.

kérjük a jegyzünk figyelmes és gondos szolgálattalról biztosítva, kitűnő tisztelettel 1451

Kneffel Károly és fia

szénnagykereskedése, Boros Béni-tér 2. sz.

Mindeddig felülmulhatatlan!

Csak akkor valódi, ha a háromszögű üveg a csatolt szalaggal (sárga papíron vörös fekete nyomással van ellátva.

A Maager W.-féle
valódi tisztított

Csukamájolaj

(hatóságilag védett kiadásban.)
sárga üvegenként 2 kor.
fehér 3 kor.

Maager Vilmostól
Bécs. 3-99

1869. óta Ausztriába és Magyarországra általánosan bevezetve.

Tanárok és orvosok előszeretettel rendelik.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban és drogueriában

Főlerakat és szétküldés Ausztria-Magyarország részére:

W. MAAGER, WIEN,
III/3., Heumarkt 3.

Utánczások törvényileg üldözötnék. Aradon kapható Gúrtori Földes Kelemennél.

Uj női ruha üzlet!

Van szerencsém az igen tisztelt uri hölgyközönséget értesíteni, hogy azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy Arad, Weitzer János-utca, új leányiskolában egy

4747
nők-divatterem-üzletet nyitottam

hol saját készítményű női és leánykabátok és kosztümruhák legjutányosabb árban szerezték be, mint legalkalmasabb karácsonyi és Uj-évi ajándékok.

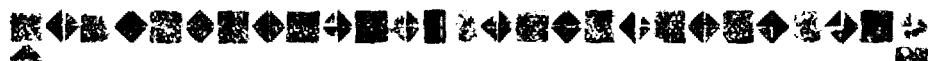
Pontos és figyelmes kiszolgálás!

Főmühely: Szabadság-tér 11. sz.

Szíves pártfogást kér, kitünő tisztelettel

Huppert Henrik,

angol női szabó.

Legszebb karácsonya disz!**Csillagszóró gyertyák!**

— Szagtalan! Ártalmatlan! Nem füstöl! —

Tucatja 40 fillér.

Kellemes karácsonyi ajándék

Alcohol mentes illatszerek.

Üvegie 2 korona 50 fillér.

A zárt szoba levegőjének felfrissítésére legjobb a

fenyő-illat.

A fenyő erdő illatát hűen visszaadja. 1 üveg 1 kor. 20 f.

Kitünő minőségű fehér asztali bor.

Literje 60 fillér.

Pompás ménesvidéki vörös asztali bor.

Literje 1 korona 20 fillér.

Kapható

Rozsnyay Mátvás

gyógyszertárban

371

Arad, Szabadság-tér.

A világ**legtökéletesebb****szépitő szere**

a Hajós-féle Ibolya-Creme.

Ideális gyorsan tüntet el szeplőt, májfoltot, bibireset, b vörösséget és bármely arctisztatlanságot.

Az eleg ns hölgyközönségnek kedvencz szépitőszere.

A párisi és londoni hygienikus kiállításokon az összes kiállított szépitőszerek közül az első díjat nyerte el. (Díszoklevél a nagy aranyérmekkel.)

Ára egy tégelynek 1 korona. — Duppla nagyságu tégely 2 korona.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól: a bevásárlásoknál csakis Hajós-féle Ibolya-Cremet tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél:

191

HAJÓS ÁRPAD gyógyszertárban

Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben,

továbbá minden gyógyszertár, illatszerüzlet és drogeriában.

Selyemtisztító intézetemet

ajánlom a nagyérdemű közönség figyelmébe, mely a mai kor igényeinek megfelelőleg van berendezve.

Elvállalok mindennemű tisztítást,

u. m.:

selyem ruhák, férfi ruhák,

flor, gáz, továbbá fehérnemű, ing, gallér, kézelő, valamint minden e szakmába vágó munkát megfelelően végzek. — Vidéki megrendelések 48 órán belül elkészítetnek.

Stefán József

Arad, Tökölly-tér, a román templom mellett. 4527

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli

motorokat

kikölesönöz, elad és felszerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Feltünő olcsóságok!

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

3103

Dacára a folytonos árak emelkedéseinek, alkalmat nyujtok a t. nagyérdemű közönségnek az alant elősorolt árukat **feltünő, mesés olcsó árakban** nyujtani:

Angol Zefírek,
Kanavász,
Vásznak,
Chiffonok,
Asztalneműek,
Törülközők,

Legujabb Atlasz barchettok,
Ágygarnitúrák,
Zsebkendők,
Férfi és női szövetek,
Zsinór és Piquet-barchetok,
Valódi Romburgi vásznak,

stb., stb. szakmába vágó cikkek, mig ezen készlet tart.

MAUTNER R.

„OLCSÓ ÁRUHÁZA“ Hunyadi-utca.

Üzleti órák: reggel 7-től 12-ig és délután 2-től 7-ig.

Nyemecz Gyula angol női divatterme Arad

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-KÖRUT 20. SZÁM.

Ajánlom az uri hölgyközönség szives figyelmébe modern angol szabászatomat. Készítek legkényesebb igényeknek is megfelelő angol costumöket és kabátokat a legizléesesebb kivitelben, legujabb divat szabásban gyorsan és jutányosan.

4732

Kitünő tisztelettel NYEMECZ GYULA, női szabó.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstneműeket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Radnai-ut 10. szám

és Bercsenyi Miklós-utca 29. szám alatt lévő két adómentes emeletes bérházak eladó. Bővebbet Klein József tulajdonosnál. 4755

Fűszer és rövidáru,

italméréssel egybekötött üzletben, valamint házi teendőkben teljesen jártas intelligens megjelenésű fiatal leány, ki magyar, német és román nyelvet beszél, hasonló alkalmazást keres Aradon, vagy vidéken. Leveleket „Fiatal leány” jelige alatt a kiadóba. 4752

Magánház

4 szoba, konyha és mellékhelyiségekkel Aulich Lajos-utca 10. sz. a. azonnal eladó. Bővebbet Rákóczy-u. 10. 4726

2 gyermek mellé

bonne kerestetik. — Ajánlatokat „Rózsika” címen kiadóba kérek. 4493

13 évi irodalmi gyakorlattal

bíró szép írásu nős egyén állandó alkalmazást keres jegyzői, esetleg ügyvédi irodában. Cím a kiadóhivatalban. 4719

Vendég!ö

közel a Szabadság-térhez, szép tágas étteremmel és nagy kert-helyiséggel eladó. 4694

Varrógép szerelő

jó fizetéssel azonnal felvétetik Stern Adolf cégnél Boros Béni-tér 8. 4624

Két szép telek

egyenként 152 □-öl, a Kossuth-utcában eladó. 4695

Két háztelek

a Varjassy József-utcában eladó. Többet: Bruckner butorüzletében, Neumann-palota. 4652

Kitűnő világosi hegyibor

literenként 26 kr.-ért és óborok legjutányosabb áron kaphatók Poppé Sándornál Aulich Lajos-utca 8/a. 4594

Karácsonyi és újévi

képes levelező-lapok: kis gyűjtemény vegyesen 12 drb. bronzüst kártya a legújabb mintákból K. 1. Nagy gyűjtemény 25 drb. K. 2. — Vidékre, ha a pénz előre küldetik: kis gyűjtemény bérmentve K. 1'05, nagy gyűjtemény K. 2 10. Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy tér és Weitzer János-u. 173

Gyakornokot

keres helybeli elsőrangú bornagykereskedő cég. Magyar és német nyelv tudása megkívánatik. Írásbeli ajánlatokat a kiadóhivatal „Szorgalmas” jelige alatt továbbít. 4725

Radnai-ut 10. szám alatt

levő új emeletes bérház eladó. 4191

Azonnal kiadó

egy 2 szobás modern lakás erkéllyel, konyhával, előszobával, fürdőszobával stb. mellékhelyiségekkel. Bővebbet Ziffer Sándornál, Szabadság-tér 16. 4480

Karácsonyi díszekből

igen eredeti, káprázatos újdonságok! Csillagszóró csodagyertyák. Karácsonyi hó. Angyalhaj. Dió aranyozó. Tündérhaj. Karácsonyi és újévi levelező lapokból gyönyörű újdonságok! a készletben lévő legfinomabb díszlevegőpapírokat csaknem saját árban áruistom. Legújabb társasjátékok óriási választéka. A kölcsönkönyvtár 275 oldalas új magyar jegyzéke megjelent. 90,000 kötetes kölcsönkönyvtár. 80,000 kötetes zenemű kölcsönző intézet. Nagyválasztéku antiquarium. — Kerpel Izsó, könyv és papirkereskedése Aradon Andrassy-tér 20 sz. Telefon 885. 3911

Fontos minden háziasszonynak!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy Aradon

Hal-tér 13. szám alatt egy kóser tejcsarnokot

nyitottam, ahol minden nap friss és tisztán kezelt urasági tej áll az igen tisztelt közönség rendelkezésére.

Házilag kezelt általam eladott tejnek a következők az előnyei:

1. Minőség és tisztasága felülmúlhatatlan.
2. Bacillusmentes s így a tifuszbetegséget kizárja.
3. Mindazon háziasszonyt, aki a betegségeket távol akarja tartani a háztól, fölkérem, szíveskedjék a fenti cím alatt létező tejcsarnokomat fölkeresni, én előre biztosíthatom, hogy minden tekintetben a legnagyobb megelégedésére fogom kiszolgálni. A tejet 1 literrel fölfele házhoz szállítom. Nagybecsű pártfogásáért esedezik, tisztelettel 4362

Friedmann Hersch

Arad, Hal-tér 13. szám.

Vállalkozók és főkepenzések figyelmébe!

Eladó bérházak!

Boros Béni-téren két emeletes, egyemeletes és földszinti.

Szabadság-téren kétemeletes, egyemeletes.

Deák Ferenc-utcában egyemeletes, földszintes.

Forray-utcában egyemeletes.

Tökölly-téren egyemeletes.

Rákóczy-utabban egyemeletes és magánházak földszintesek.

Eötvös-utcában egyemeletes és földszintes.

Kossuth-utcában egyemeletes és földszintes.

Vécsey-utcában egyemeletes és magánházak.

K-polina-utcában földszintes és bérházak.

Wesselenyi-, Oros-, Magyar-, Aulich-, Mikos-, Lipót-, Flórián-, Knežits-, Fejzse-, Mihály-, Kapa-, Választó-utakban magánházak, telkek és kertek kaphatók. 4117

Eladó birtok.

Arad, Temes, Torontál, Krásó, Bihar-megyében 100 holdtól 8000 holdig. Holdja 200 koronától 800 koronáig. Ugy a házak, mint a birtokokat többnyire a vételárhoz csak 30% készpénz, 70% törlesztésre ajánlhatom a t. vevőknek. 7%-tól 10%-ig tisztán jövedelmesnek. Felvilágosításul szolgál díjmentesen

Deutsch M. A., Arad, Központi kávéház.

160-1909. vhtó. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszik, hogy az aradi kir. járásbíróságnak 1909. évi Sp. II 445. számú végzése következtében Dr. Glück Géza ügyvéd által képviselt Holtzer József javára 329 kor. 10 fill. s jár. erejéig 1909. évi május hó 22-én foganatosított biztosítási végrehajtás utján lefoglalt és 1880 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok, gépek stb. nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a Kisjenői kir. járásbíróság 1909. évi V. 213/6. számú végzése folytán 329 korona 10 fill. tőkekövetelés, és eddig összesen 144 kor. 50 fillérben bírólágr már megállapított költségek erejéig, Erdőhegyen s folytatólag Kisjenőn leendő megtartására 1909. december hó 23-ik napjának d. e. 8 órája határidőül kitűzetik s ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t.-c 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. év LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendel-tetik.

Kelt Kisjenőn, 1909. évi december hó 11. napján.

Balassa, kir. bir. végrehajtó

4746

Minden nő szereti

a szép ékszer karácsonyi és újévi ajándéknak legcélszerűbb. Legizlésebb kivitelben olcsón kapható

Waldmann I.

arany és ékszerművesnél Szabadság-tér 14. (Fiume kávéház mellett.) 9431

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő-üzlete Arad, Weitzer János-utca 13. sz.

Kész paszomány és gombkötő áruk nagy raktára. 3537

Rendelések a legizlésebb kivitelben, gyorsan készíttetnek.

Dió

4753

legjobb minőségben, jutányos árban, kicsinyben és nagyban kapható

Spielmann Albertnál Arad, Karolina-utca 5.

Használt

ó l o m

megvételre keresetnek

Könyvkötészetünkben tanulóleányok

3 korona kezdőfizetéssel

felvétetnek.

Brunner Béla

uri divat és különlegességek üzlete Arad, Szabadság-tér 20. sz. (Forray-u. sarok. Gr. Nádasdy-palota.) 4401

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol a legszebb

karácsonyi ajándéktárgyak a legolcsóbb árakban kaphatók

Alapított 1898.

Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festékgyárának festékével.